

KENDİNİZ VE YAKINLARINIZ İÇİN
KAZA ÖNCESİ OKUMUŞ OLMAYI DİLEYECEĞİNİZ BİR REHBER

KAZA

HUKUK REHBERİ

VATANDAŞ İÇİN HAKLAR VE TUZAKLAR

Bu rehber, kaza sonrası, sigorta şirketleri ve bazı haksız menfaat odakları karşısında çaresiz ve sahipsiz bırakılmış, VATANDAŞ için hazırlanmış ve bir dosta anlatır gibi yazılmıştır.

Kaza yetmezmiş gibi ardından başka tehlikelerin de sizi beklediğini biliyor musunuz?

Bu rehberi okumayan birinin, kaza anından başlayacak hatalarını, siz yapmayacak ve KAZANACAKSINIZ.

İş kazası dahil her tür kaza için okunmasında fayda görüyoruz.

2024

AV. ARMAĞAN DİNLENÇ

KAZA

HUKUK REHBERİ

HAKLAR VE TUZAKLAR

Kazadan Sonra Değil Önce Okuyunuz

Bu rehberi okuduğunuzda, henüz aklınıza bile gelmeyen bazı soruların cevabını öğrenmiş olacaksınız.

İşte Üç Örnek:

- Satın aldığınız bir aracın henüz trafik sigortasını yaptıрма fırsatı bulmadan karıştığınız kazada hakkınız nedir?
- Tamirciye emanet ettiğiniz aracınızla yapılan bir kazada sorumlu kim?
- Haklarınızı ararken birden fazla yol olduğunu ve bunların hangisinin sizin için bir felaket olabileceğini biliyor musunuz?

• KAZASIZ BELASIZ •

Ön Söz

**BU REHBER VATANDAŞ İÇİN HAZIRLANMIŞTIR
BİR DOSTA ANLATIR GİBİ DE YAZILMIŞTIR**

Evden dışarı çıkan herkes, trafik kazası riskine maruz kalmaktadır. İster yaya olun, ister şoför olun bu risk her zaman vardır.

Riskin ve doğruacağı mağduriyetlerin büyüklüğü nedeni ile birçok ülkede zorunlu sigorta sistemi kabul edilmiştir. Ancak bu şirketler ticari şirketler olup, prim toplamakta hevesli, tazminat ödemekte ise ketum bir tavır sergileyebilmektedirler. Aksini iddia edenlerin yüz binlerce davada neden haksız çıktıklarını da izah etmek zorundadırlar.

Kazadan sonra vatandaşın tazminat haklarını araması süreci maalesef risklerle dolu ve meşakkatli bir süreçtir. Mevzuatın sürekli değişmesi, çelişkili mevzuatın bulunması, mevzuatın ve uygulamanın sigorta şirketlerince manipüle edilmesi, kaza sonrası vatandaşın kişisel bilgilerinin ve telefonlarının yasa dışı ele geçirilip haksız menfaat amaçlı aranması ve sözleşme imzalatılması, yargılama sürecinin uzunluğu, çeşitliliği, hak aramada tek yetkili meslek olan avukatlık mesleğinin içinde bulunduğu vahim durum bunlardan bazılarıdır. Rehber niteliğinin ötesine geçmemek ve hacmi büyütmemek için yeri geldikçe tüm bu hususlara, derinlemesine değil, yüzeysel olarak değinmeye çalıştık.

Bu rehberde

- Kimsenin fakültelerde, kitaplarda, TV programlarında dile getirmediğini düşündüğümüz eleştiri ve tespitlerimiz de bulunmaktadır.
- Meslek taasubu ve romantizmi dışına çıkılmış, sigorta şirketlerinin toz pembe reklam filmlerinin ötesine geçilmiş, gerçekler nacizane ama net bir şekilde vatandaşın bilgisine sunulmuştur.
- Kaza mağduru vatandaşın, kendisini ya da yakınlarını bekleyen süreç hakkında ön bilgi sahibi olması ve bu sayede doğru adımlar atabilmesi için gerekli olan temel bilgi ve mantığa sahip olması amaçlanmıştır.

Mart 2024

Av. Armağan DİNLENÇ

I. İçindekiler Tablosu

II.	KAZA SONRASI YAPMANIZ GEREKENLER	3
I.1-	KAZA YERİNİ KAYDA ALMAK	3
I.2-	POLİS VE AMBULANS	3
I.3-	TANIK VE CİVARDAKİ KAMERA NOKTALARINI TESPİT ETMEK	4
I.4-	KAZA SONRASI İFADE VERMEK	4
I.5-	KAZA SONRASI ŞİKAYETÇİ OLMAK	4
I.6-	ARACINIZDA MADDİ HASAR VARSA TESPİT ETTİRMEK VE EKSPER RAPORU ALMAK GEREKİR.....	5
I.7-	TRAFİK SİGORTASINA MÜRACAAT	5
III.	İKAZA SONRASI ASLA YAPMAMANIZ GEREKENLER.....	6
II.1-	KAZA YERİNİ TERK ETMEK TAZMİNATA ENGEL OLABİLİR	6
II.2-	HASAR DANIŞMANLIK FİRMA ALDATMACASINA DİKKAT	7
II.3-	TRAFİK KAZALARINDA ARABULUCULUK NEDİR? DİKKAT HAK KAYBINA SEBEP OLABİLİR.	9
II.4-	TRAFİK KAZASINDA UZLAŞTIRMACI DİKKAT!.....	9
II.5-	TRAFİK KAZASI İBRA SİGORTA İLE İBRANAME İMZALAMA KONUSUNDA DİKKAT!	10
IV.	TRAFİKLE İLGİLİ SİGORTALAR.....	12
III.1-	TRAFİK SİGORTASI KAPSAMI.....	13
III.2-	İHTİYARİ MALİ MESULİYET SİGORTASI.....	14
III.3-	KASKO SİGORTASI	14
III.4-	TRAFİK SİGORTASI VE KASKO SİGORTASI ARASINDAKİ FARKLAR	15
III.5-	TRAFİK KAZASI TAZMİNAT ÖRNEK OLAY	15
III.6-	SİGORTA İLE İLGİLİ MERAK EDİLEN BAZI DURUMLAR	16
V.	TRAFİK KAZASI SONRASI TAZMİNAT HAKLARI	18
IV.1-	TRAFİK KAZASI YARALANMA TAZMİNATI	20
IV.2-	TRAFİK KAZASI ÖLÜM TAZMİNATI.....	20
1.	<i>Tek Taraflı Ölümlü Trafik Kazasında Tazminat</i>	20
IV.3-	MADDİ HASARLI TRAFİK KAZASI TAZMİNATI	22
IV.4-	DEĞER KAYBI TAZMİNATI.....	22
1.	<i>Kaza Sonrası Değer Kaybı Tazminatını Kim Öder?</i>	23
2.	<i>Kaza Sonrası Değer Kaybı Hesaplama</i>	23
3.	<i>Değer Kaybı Nasıl Alınır?</i>	23
VI.	TRAFİK KAZASI TAZMİNAT HESAPLAMA.....	24
V.1-	TAZMİNAT HESABINDA MALULİYET ORANI.....	24
V.2-	TAZMİNAT HESABINDA KUSUR ORANI	25

1.	<i>Ehliyetsiz Araç Kullanan Tazminat Alabilir mi?</i>	26
1.	<i>Ruhsatsız Araç Kullanan Tazminat Alabilir mi?</i>	26
V.3-	AYLIK KAZANÇ	26
V.4-	KAZAZEDENİN YAŞI	27
VII.	TAZMİNAT ALMA SÜRECİ	27
VI.1-	SİGORTA ŞİRKETİNDEN TAZMİNAT ALMA SÜRECİ	27
1.	<i>Sigortanın Tazminat Ödememek İçin Bahanelerinden Birkaçı</i>	28
VI.2-	SİGORTA ŞİRKETİNE BAŞVURARAK TAZMİNAT ALMA	29
1.	<i>Yaralanmalı Kaza Tazminatı İçin Sigorta Şirketine Başvururken İstenen Belgeler:</i>	29
2.	<i>Ölümlü Kaza Tazminatı İçin Sigorta Şirketine Başvururken İstenen Belgeler:</i>	29
3.	<i>Maddi Hasarlı Kaza Tazminatı İçin Sigorta Şirketine Başvururken İstenen Belgeler:</i>	30
VI.3-	DAVA İLE TAZMİNAT ALMA SÜRECİ	30
1.	MAHKEMELERDE KAZA TAZMİNAT DAVASI	30
2.	SİGORTA TAHKİM KOMİSYONU' NDA TAZMİNAT DAVASI	31
3.	DEĞERLENDİRMEZ	33
VI.4-	TRAFİK KAZASI TAZMİNAT DAVASI NEREDE AÇILIR	33
VI.5-	TRAFİK KAZASI TAZMİNAT DAVASI ZAMANAŞIMI	34
VIII.	HIZLI VE YÜKSEK TAZMİNAT İÇİN DİKKAT	35
VII.1-	HIZLI TAZMİNAT İÇİN HANGİ MAHKEME?	35
VII.2-	HIZLI VE YÜKSEK TAZMİNAT İÇİN AVUKAT	35
1.	<i>HIZLI TAZMİNAT İÇİN AVUKAT ŞART MI?</i>	35
2.	<i>VATANDAŞ İYİ BİR AVUKATI BULABİLİR Mİ ?</i>	36
3.	<i>Arkadaşımın Avukatı Vardı İşini Halletti Mantiği Doğru mudur?</i>	39
4.	<i>İnternette En iyi Kaza Avukatı İstanbul Yazdım Buldum</i>	41
5.	<i>Avukat Ararken Bu Kadar Çaresiz miyiz?</i>	41
6.	<i>Şunları Diyenlerle Muhatap Olmayın!</i>	41
7.	<i>Peki Bir Gün Kaliteli Hukuk Hizmetine ulaşabilecek miyiz?</i>	42
8.	<i>Sözde Hasar Firmalarına Karşı Avukatlar Tepkili mi?</i>	43
IX.	KENDİMCE TESPİTLER – NOTLAR	44
VIII.1-	ÜNLÜYE - SOSYETEYE ADALET FARKLI MI İŞLİYOR?	44
VIII.2-	HIZ SINIRLARI	45
VIII.3-	DİKKAT KANUN YOK, RADAR VAR. GEÇİNCE GAZLAYABİLİRSİN	45
VIII.4-	SOL ŞERİTTE SİESTA	46
VIII.5-	GÖRÜNÜR OL	46
VIII.6-	BİR TÜKETİCİ OLARAK SİGORTA YAPTIRMAK KONUSUNDAKİ DÜŞÜNCEM	46
VIII.7-	BURASI DAĞ BAŞI MI EFENDİ !	46

VIII.8-	CANI YANMIŞ KAZAZEDENİN YANILSAMASI	47
VIII.9-	CEZA KANUNLARI SUÇLULARI KORUMAK İÇİNDİR!	47
VIII.10-	ÜLKEDE ADALET YOKMUŞ	48
VIII.11-	DAVALAR NEDEN UZUYOR	49
2.	YASAL FAİZ	49
2.	KAZANILMIŞ HAK	49
3.	İSTİNAF	50

II. KAZA SONRASI YAPMANIZ GEREKENLER

Trafik kazası sonrasında yapmanız gerekenler; kabaca, kaza anında ve kaza sonrası diye ikiye ayrılabilir. Bunları da kendi aralarında detaylandıracağız. Kaza yapmışsanız, bu önlemlerden bazıları için geç kaldınız demektir. Ancak tekrar ne zaman kaza yapacağınız ya da bir yakınınızın ne zaman kaza yapacağı belli olmaz. Bu nedenle kaza yapmışsanız da yapmamışsanız da bu rehberi okumanız, günü geldiğinde size ve yakınlarınıza fayda sağlayacaktır.

I.1- KAZA YERİNİ KAYDA ALMAK

Kaza anında eğer durumunuz müsaitse daha araçtan inmeden, telefonunuzu video kaydı moduna alıp, karşı aracı veya kazanın diğer tarafını kayda almaya başlamak olmalıdır. Burada en önemli amaç, karşı **aracın şoför kısmından kimin indiğinin** ve diğer kısımlarından kimlerin indiğinin tespitidir. Sık rastlanan alkollü şoförün arkadaşını şoför olarak göstermesi gibi durumlara engel olmak için faydalı olacaktır. Kaydın devamında kendi aracınız ile diğer aracı ve olay yerini aynı karede alan geniş açıdan ve sonrasında da kendi aracınızı ve diğer aracı yakından kayda almak faydalı olacaktır. Bu kayıtlarda yoldaki fren izlerini, araçlardaki hasarlı yerleri, boya izlerini tespit etmek faydalı olacaktır.

I.2- POLİS VE AMBULANS

Ölümlü ve yaralanmalı kazalarda kaza tespit tutanağı hazırlanabilmesi için polis çağırmak gerekecektir. Bu trafik kazasında yapılması gerekenler kapsamında yetkilileri arayıp polis veya jandarma çağırmak gerekecektir. Kaza yerinin bulunduğu yere göre kaza yerine polis ya da jandarma gelebilir. Yaralanmalı ve ölümlü kazalarda mutlaka gelmesi gerekmektedir.

Hastaneye gitmeniz ve tüm sorunlarınızı doğru aktarmanız çok önemlidir. **Mutlaka MR ve röntgen çektirmeye çalışmalısınız.** Kaza anının sıcaklığı ile hissedemediğiniz sağlık sorunlarınız olabilir. Bunlar baştan tespit edilemezse sonradan maluliyet raporu alırken ileri süremeyebilirsiniz. Bu da tazminatı azaltabilir hata almanıza engel bir durum olabilir.

I.3- TANIK VE CİVARDAKİ KAMERA NOKTALARINI TESPİT ETMEK

Trafik kazasına tanık olanlar varsa, muhtemelen kaza anında aracınızın ya da sizin etrafınızda olabilirler. Bu kişilerden isim ve telefon alabilerseniz ileride faydası olur. Trafik kazası sonrasında, kaza tazminatı alabilmeniz için takip edilecek trafik kazası hukuki süreci içerisinde çok büyük ihtimalle tazminat davası açmanız gerekecektir. Bu nedenle kaza delilleri toplamak önemlidir. Kaza yeri etrafında bulunan iş yerleri, siteler ve benzeri, kamera sistemine sahip olabilecek yerleri not almanızda fayda vardır.

I.4- KAZA SONRASI İFADE VERMEK

Trafik kazası sonrası polis ya da bazen savcılık, ifadenizi tanık, şüpheli ya da mağdur sıfatı ile almak isteyecektir. İfade verirken aleyhinize olabilecek hususları anlatmamanızda fayda vardır. Ne söyleyeceğiniz konusunda deneyimli bir avukat ile görüşüp destek almanızda fayda vardır. Vereceğiniz ifade, kaza tazminatı davasında lehinize ya da aleyhinize büyük bir öneme sahip olacaktır.

I.5- KAZA SONRASI ŞİKAYETÇİ OLMAK

Trafik kazası sonrası şikâyetçi olsam mı ya da şikâyetçi olmazsam haklarım kaybolur mu gibi sorularla sık karşılaşırız. Bu konu ceza hukukuna girdiğinden çok detaya girmeyeceğiz. Ancak şikâyetçi olmamanın tazminat davasına bazen olumsuz etkisi de olabildiğinden, trafik kazası sonrası şikâyet konusuna kısmen değineceğiz.

1. Şikâyetçi Olmasam Ceza Davası Açılır Mı?

Trafik kazasında ölüm ya da önemli bir yaralanma yoksa, basit yaralanmalı trafik kazası söz konusu ise şikâyet olmazsa savcılık takibat yapmaz ve dava açmaz. Ceza kanunu madde 73 “ *Soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlı olan suç hakkında yetkili kimse altı ay içinde şikâyette bulunmadığı takdirde soruşturma ve kovuşturma yapılamaz.* “ demektedir. Taksirle yaralama ya da öldürme de şikâyete bağlı suçlardandır. Ancak ceza kanununun 89. Maddesinin birinci fıkrasındaki basit hali aşan diğer hallerde, ilaveten bilinçli taksir de varsa savcılık bu olayı resen araştırır ve gerekirse dava açar. Bu hallere örnek olarak trafik kazasında yaralıda kemik kırılması, yüzde sabit iz kalması, duyularından veya organlarından birinin işlevinin yitirilmesi gibi kanunda sayılmış olan hallerdir. Bu konu, tazminat haklarına girmediği, ceza kısmına girdiği için detaya girmeyeceğiz.

2. Şikâyetçi Olsam Ne İşe Yarar?

Sağlık durumunuzun iyi olduğundan eminseniz, aracınızda bir hasar yoksa şikayetçi olmayabilirsiniz. Şikâyetçi olmadığınızda savcılık işlem yapmayacağından örneğin olay yeri incelemesi yapılmaz, bilirkişi incelemesi yapılmaz. Neticede delillerin bir kısmı toplanmamış olabilir. Dedğimiz gibi hiçbir zararınız yoksa, delillerin toplanmamış olmasının size bir zararı da olmayacaktır. Ancak mesela yaralanmalı trafik kazasında sonradan fark edebileceğiniz bir bedeni hasar için açacağınız tazminat davasında, daha önceden şikayetçi olmadığınızda pişman olabilirsiniz.

I.6- ARACINIZDA MADDİ HASAR VARSA TESPİT ETTİRMEK VE EKSPER RAPORU ALMAK GEREKİR

Kaza sebebiyle aracınızda maddi hasar meydana gelmişse mutlaka vakit kaybetmeden aracınızı yetkili ya da yetkili olmayan bir tamirciye götürmelisiniz. Bu tamircide detaylı video çekimi ve fotoğraf çekimi ile hasarlı parçaların tespit edilmesi gerekir. İleride hasar tazmini isterken bunlar lazım olacaktır. Kasko sigortanızı ya da size çarpan aracın trafik sigortasını arayıp ekspertiz göndermesini de istemelisiniz. Ekspertiz gelip hasarlı parçaları tespit edecektir. Ekspertiz tespit yaparken, tamircinizin ya da sizin araç başında bulunmanızda fayda vardır. Bazen sigorta lehine davranıp bazı hasarları eski kazalara bağlamakta ya da başka gerekçelerle hasar olarak göstermemektedirler.

I.7- TRAFİK SİGORTASINA MÜRACAAT

Aracınızda ya da sizde meydana gelen zararları gidermek için karşıda bir araç varsa o aracın zorunlu trafik sigortası denilen sigortasına tazminat talepli başvurmak gerekir. Sigortaya başvurmak dahil bu andan itibaren yapılacaklar çok önemli, çok özellikli ve ileride hak kaybına sebep olabilecek hataların yapılmasına müsaittir. İncelediğimiz bir çok dosyada avukatların dahi eksik ya da hatalı sigorta başvuru dilekçeleri verdiğini gördük. Trafik kazası tazminat davalarında tecrübe ve bilgi sahibi bir avukat bulmanız çok önemlidir. Ancak biz burada trafik kazası sonrası sigortaya müracaat edilmesi gerektiğini kısaca ifade etmekle yetiniyoruz.

III. İKAZA SONRASI ASLA YAPMAMANIZ GEREKENLER

Kaza sonrasında asla yapmamanız gereken bazı şeyler vardır. Tecrübemize dayanarak sizlere çok önemli bu t yoları veriyoruz.

II.1- KAZA YERİNİ TERK ETMEK TAZMİNATA ENGEL OLABİLİR

Hastaneye gitmek veya kaza yapanın yakınlarının saldırısından korkmak gibi sebepler dışında kaza yerinin terki halinde, tazminat hakkınız tehlikeye girebilir. Karşı tarafa verdiğiniz zararı da sigortanız ödedikten sonra size bu sebeple rücu edebilir. Kaza yerinin terk edilmesi, alkol muayenesi, ehliyet, aracı kimin kullandığı gibi hususların tespiti bakımından önem arz etmektedir. Para cezası ödemeniz de gerekebilir. Sigortanın Rücu Etmesi, sizin sigortanız olarak karşı tarafa vermiş olduğunuz zararı, sizin yerinize ödedikten sonra, bu ödemeyi sizden talep etmesi demektir. Örneğin bir kaza yaptınız ve birini yaraladınız. Ona ödenecek tazminatı sizin trafik sigortanız ödedi ama siz kazada alkollü olduğunuz ve bu nedenle kazaya sebep olduğunuz için o ödemediği miktarı sizden talep etti.

Kaza yerinin terk edilmesi bir kusur değildir. Kusur değerlendirilmesinde etkili olmaz. Ehliyetsiz olduğunuza veya alkollü olduğunuza kanaat getirilmesine sebep olabilir.

Kaza yerini terk etmek hem KASKO sigortası bakımından hem de ZMM zorunlu mali mesuliyet sigortası yani trafik sigortası bakımından önemlidir. Kasko sigortalısının tazminat talebini reddeden Yargıtay, gerekçe olarak, zorunlu haller olmadan olay yerinin terk edilmiş olmasını göstermiştir. Burada şoförün kimliğini gizlemek ya da ehliyetsiz olduğunu gizlemek ya da alkollü olduğunu gizlemek amacı ile olay yerini terk etmiş olduğunu var saymıştır. Olay yerini terk, Kasko için genel şartlarda yer almaktadır. Trafik sigortası için ise B4/f maddesinde yer almıştır. Alkollü olma gibi rücu sebeplerinin varlığını ispat etmek sigortacının ispat yüküdür. Ancak olay yeri terk edildiye bu sefer rücu sebebinin olmadığını ispat yükü olay yerini terk edene düşmektedir.

Kara Araçları Kasko Sigortası Genel Şartları

5.10. Zorunlu haller (tedavi veya yardım amaçlı sağlık kuruluşuna gitme, can güvenliği nedeniyle uzaklaşma vb.) hariç olmak üzere bu maddenin 5.4 ve 5.5 No. lu bentlerdeki ihlaller nedeniyle, sürücünün kimliğinin tespit edilmesini engellemek için kaza yerinden ayrılması.

Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları

B.4.f) Bedeni hasara neden olan trafik kazalarında sigortalının veya eylemlerinden sorumlu olduğu kişilerin, tedavi veya yardım amaçlı sağlık kuruluşuna gitme, can güvenliği nedeniyle uzaklaşma gibi zorunlu haller hariç olmak üzere, olay yerini terk etmesi veya kaza tutanağı, alkol raporu vb. kazanın oluş koşullarına ilişkin gereken belgelerin düzenlenmesi yükümlülüğüne aykırı davranması halinde,

Karayolları Trafik Kanunu

Madde 81 - d) Kazayı; yetkili ve görevli memurlara bildirmek, bunlar gelinceye kadar veya bunların iznini almadan kaza yerinden ayrılmamak,

Kazada ölen, yaralanan veya maddi hasar var ise bu kaza trafiği, can ve mal güvenliğini etkilemiyorsa, sorumluluğun saptanmasında yararlı olacak kanıt ve izler dahil, kaza yerindeki durumu değiştirmemek,

Kazayı; yetkili ve görevli memurlara bildirmek, bunlar gelinceye kadar veya bunların iznini almadan kaza yerinden ayrılmamak zorundayız.

II.2- HASAR DANIŞMANLIK FİRMA ALDATMACASINA DİKKAT

Kendilerine hasar danışmanlık firması ya da sigorta şirketi, trafik kazaları hasar merkezi ya da benzeri başka isimler yakıştıran yasa dışı sözde şirketler vardır. Bunlar yasal hakları olmayan ve yasak olan kaza tazminatı müracaat işlemlerini yapmakta ve hatta sizin tazminat işlerinizi birilerine bazen de avukatlara komisyon ile satmaktadırlar.

Hakların pazarlanması da başta avukatlık kanunu gereği yasal değildir ve hatta cezası vardır. Yasal hakların gerek mahkemeler gerekse sigorta şirketleri nezdinde takibi sadece avukatlara ait bir iş. Buna rağmen internette değer kaybı, trafik kazası, trafik kaza tazminatı, değer kaybı tazminatı yazdığınızda karşınıza bu sözde firmalar çıkar.

Bilmeniz gereken, bunların kaza anında sizin bütün bilgilerinizi yasa dışı yöntemlerle satın aldıkları ve sizi durmadan arayacakları, kandırmaya çalışacaklarıdır. Trafik kazası tazminat danışmanı olarak destek alabileceğiniz tek meslek, avukatlık mesleğidir. Avukat, size trafik kazasında hukuki destek için en yetkin ve tek yasal danışmandır.

Hasar firmaları yasal değildir.

Rüşvet vs. yollarla kişisel verilerinizi ele geçirirler.

Bu bilgilerle size ulaşip sizi taciz ederler.

Sizi arayanla değil; sizin aradığınızla muhatap olun.

Baroların avukat haklarıyla ilgilenmek yerine daha yüce ve büyük ! işlerle ilgilenmeleri; avukatları baskı altına alıp, meydanı sözde hasar firmalarına bırakmaları da vatandaşın hak arama özgürlüğüne engel olmaktadır. Ciddi bir şekilde üzerlerine devlet desteği ile gitseler halledebilecekleri bu konuda çok yetersiz, göstermelik işler yapmaktan öteye gidildiği görülmüştür. Oysa her şey çok açık ortadadır.

Kendilerine hasar uzmanı vs. isimler takanların kaybedecek bir şeyleri olmadığı gibi istediklerinde izlerini kaybettirmeleri de kolaydır. Çünkü bunlar ne bir meslek odasına bağlıdır (zaten meslek değildir) ne bir üniversite zorunluluğu ne bir ruhsat zorunluluğu vardır. Bir avukat size zarar verse, ağır cezada yargılanır ancak bunlar avukat olmadığı için bir ceza almaları çok zordur. Bunlar her yerde reklam yaparlar. Avukatlar ise sanki bunların önleri açılsın diye reklam yapamazlar. Yapsalar önce bu sözde hasar firmaları şikâyet eder. Hatta hemen arkasından da kendi meslektaşları. Hak sahibi olan avukatken avukatın bu kadar yasaklandığı ve cezalandırıldığı ama hakka tecavüz edenin korunup kollandığı bir ortamda, vatandaşların hasar firmalarının eline düşmesi de çok kolay olmaktadır. Örneğin bugün bir akrabamız kaza geçirse, yaralansa sizden önce hasar firmalarının haberi olacaktır.

Türkiye Barolar Birliği'nden daha yeni gelen bir mesajda, bu tür yasa dışı oluşumların ihbarı için bir link oluşturulduğunu gördük. Umarız buraya yapı olan ihbarlar sonucu etkisiz birtakım davalar açılmak yerine birçok koldan etkili bir mücadele yapılır. Sizi arayanların numaralarını ve verdikleri isimleri (muhtemelen sahte isim olacaktır) bu linke tıklayarak ihbar edebilirsiniz.

<https://www.barobirlik.org.tr/AraciTakipciIhbar>

“

Milyonlarca lira haksız gelir elde eden ve avukatları perişan eden bu sözde hasar firmalarını, ciddi anlamda dert edinecek bir meslek kuruluşu olmadığı hatta avukatların kendilerinin de bu durumu ciddiye almadığı ve hassasiyet göstermediği bizce ortadadır. Avukat sahipsiz olunca, vatandaş da bunların eline düşmektedir.

II.3- TRAFİK KAZALARINDA ARABULUCULUK NEDİR?

DİKKAT HAK KAYBINA SEBEP OLABİLİR.

Trafik kazalarında arabuluculuk yöntemi ile haklar, maalesef adeta gasp edilebilmektedir. Arabuluculuk yöntemi yasal bir yöntemdir. Hatta bazı davalarda zorunludur. Trafik kazalarında sigorta şirketlerine dava açacaksanız arabuluculuk zorunludur. Şoföre ve araca dava açacaksanız, bu yazının yazıldığı tarih itibariyle (05.02.2024) zorunlu değildir ancak ihtiyari olarak yapılması mümkündür.

Arabuluculuk yolu ile yapılan anlaşmadan dönülemez. Bir daha tazminat davası açamazsınız. Trafik kazasında gerekli hukuk bilgi ve tecrübe maalesef herkeste ve hatta çoğu avukatta bile yeterli düzeyde olmayabilmektedir. Sigorta şirketlerinde çalışan avukatlar ise haliyle trafik kazalarında bilgi ve deneyim sahibidirler. Bu durumda trafik kazası tazminatı hesaplama işini bilmeyen, kusur nedir bilmeyen birinin, böyle bir arabuluculuk aşamasında çok az bir tazminatla susturulması söz konusu olabilir. Yanınızda, trafik kazası tazminat davalarında bilgi ve tecrübe sahibi bir avukat olmadan arabuluculuk görüşmelerine katılmamanızı tavsiye ediyoruz.

Sigorta firmaları, arabuluculuk büroları kurup vatandaşa arabuluculuk yolu ile anlaşma teklif edebilmektedir.

Tecrübelerimize göre, bu teklifler, genelde hak edilenin çok altında olmaktadır.

Arabuluculuk yolu ile bu teklifi kabul eder ve anlaşırsanız sigorta, kendisini garantiye almış olur. Bir daha ilave talepte bulunamazsınız.

II.4- TRAFİK KAZASINDA UZLAŞTIRMACI DİKKAT!

Trafik kazasında “ uzlaşma ” dediğimiz, teknik bir terimdir. İki insanın uzlaşması, anlaşması gibi bir şeyden öte kanunla oluşturulmuş uzlaşma müessesesinden bahsediyoruz. Kısacası kaza sonrası tarafları uzlaştırmak için savcılık tarafından görevlendirilmiş bir uzlaştırmacı sizi arayacak ve anlaşmanızı isteyecektir. Orada, bir ceza takibi yapılmasın diye, genelde bedelsiz ya da az bedelle anlaşma sağlanmaktadır. Uzlaşma tutanağı ile uzlaştığınız anda artık o uzlaşmanın tarafı olmayan trafik sigortasından tazminat almanız bile mümkün olmayabilecektir.

Sigortadan olan tazminat hakkınızın düşmesi son derece anlamsızdır. Aslında yasa iptal edilmese bile anlamsızdır. Vatandaşa rücu edemeyecek olan sigorta, taraf da olmadığı böyle bir uzlaşmadan neden faydalansın? Aslında bu yazıyı hazırlarken Anayasa Mahkemesi bu son derece zararlı, trafik kazası mağdurunu devlet eliyle daha da mağdur eden **maddeyi iptal etti**. Ancak bunun yerine başka bir düzenleme belki sonradan gelmiş olabilir. İptale rağmen bu yazıyı silmemiş olmamın sebebi, sigorta şirketlerinin bu konuda yeni bir düzenleme yapılması için gayret gösterebilecek olmalarıdır. Dikkatli olun. Günceli takip edin.

Bu iptal kararının eski kazalara uygulanıp uygulanmayacağı tartışılabilir. Kanaatimizce davası bitmemiş ihtilaflara uygulanmalıdır ancak teknik bir mesele olduğunda detaya girmeyeceğiz. Son olarak diyelim ki madde iptal edilmiş olsa dahi siz uzlaşmayın ya da uzlaşma kararı verirsiniz mutlaka en azından tutanağa, “ sigorta şirketine karşı tazminat haklarım saklıdır “ ya da buna benzer bir itiraz kaydı düşerek imzalayın.

Uzlaşmayı çok tehlikeli kılan madde, Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiş olsa da size eski durumu anlatmak istedik. Böylece uzman bir avukatın desteği olmadan daha düne kadar başınıza bu kadar tuhaf bir işin gelebileceğini fark edin istedik.

II.5- TRAFİK KAZASI İBRA SİGORTA İLE İBRANAME İMZALAMA KONUSUNDA DİKKAT!

Trafik kazası tazminatı talebi sonrasında trafik sigortası, az bir miktar ödeme yapmak için sizden ibraname isteyebilmektedir. Bazı sigorta şirketleri ise hiçbir şey istemden hatta haber bile vermeden banka hesabınıza ödemeyi gönderebilmektedirler. Hesabınıza para göndermesi, hakkınızın kalanından feragat sonucunu doğurmaz. Ancak trafik sigortası, kaza tazminatınızı, sizden bir ibraname alarak öderse işte bu durumda, kalan haklarınızdan feragat etmiş olursunuz.

2918 Sayılı Kara Yolları Trafik Kanunu, bu haksız ibralardan doğabilecek zararı engellemek için 2 yıllık bir cayma süresi koymuş, ibrayı iptal hakkı vermiştir.

Sorumluluğa ilişkin anlaşmalar:

Madde 111 – Bu Kanunla öngörülen hukuki sorumluluğu kaldıran veya daraltan anlaşmalar geçersizdir.

Tazminat miktarlarına ilişkin olup da yetersiz veya fahiş olduğu açıkça belli olan anlaşmalar veya uzlaşmalar yapıldıkları tarihten başlayarak iki yıl içinde iptal edilebilir.

Zarar gören; bilgi yetersizliği, yargılama giderleriyle bütçesini sarsmamak için sorumlu kişi veya sigortacı ile açıkça yetersiz bir miktar tazminat üzerinden anlaşma yapabilir. Tersine sorumlu kişi, olayın korku ve heyecanıyla, zarar görenle açıkça fahiş miktarda tazminat ödenmesi hususunda anlaşma veya uzlaşma yapabilir. Bu kimseler, tazminat miktarı açıkça yetersiz veya fahiş olan anlaşmaların yapıldıkları tarihten itibaren 2 yıllık süre zarfında iptali yoluna gidebilir.

Buradaki 2 yıllık süre, hak düşürücü süre niteliğindedir. KTK m.111 f.2 'de öngörülen hakkın kullanılabilmesi için dava açma zorunluluğu bulunmamaktadır. Anlaşmanın yetersiz veya fahiş olduğu davada def'i olarak ileri sürülebileceği gibi, anlaşmanın iptaline yönelik 2 yıllık süre zarfında tek taraflı ulaşması gerekli irade açıklaması da yeterlidir.

Tazminat miktarının, yetersiz veya fahiş olup olmadığını yani ödenmesi gereken tazminat miktarıyla anlaşılan miktar arasında açık oransızlığın bulunup bulunmadığını hâkim belirler. Burada gabinin, sübjektif unsurlarının (müzayaka, saflık veya tecrübesizlik) varlığı aranmaz, objektif unsur olarak açık oransızlığın bulunması yeterlidir.

Biz, 2 yıl geçmişse de alabileceğinize dair yeni bir düzenleme olduğunu şahsen düşünmekteyiz ancak bu durum 20.03.2020'den sonra olan kazalarda söz konusu olabilecektir diye düşünüyoruz.

Ayrıca bu madde sanki kaza mağdurunu koruyormuş gibi görünse de 2 yıllık sınırlama sigorta şirketlerinin işine yaramakta ve vatandaşları mağdur etmektedir. Oysa örneğin Yargıtay' a göre iş davalarında bir ödeme yetersiz ise o ödeme bir süre geçince hakkı sona erdirmez.

IV. TRAFİKLE İLGİLİ SİGORTALAR

Sigorta nedir, kaç çeşittir gibi detaylı konulara girmek yerine vatandaş için lazım olan özet bilgiyi vermek istiyoruz. Trafikte üç sigorta çok önemlidir. Trafik sigortası, kasko ve ihtiyari sigorta. Sigortasız bir araç ya da tespit edilemeyen bir araç, bizim canımıza (aracımıza değil) zarar verirse o zararı da Güvence Hesabı öder.

HANGİ SİGORTA HANGİ ZARARI ÖDER TABLOSU				
SÖZ KONUSU ZARARIN CİNSİ VE KİMİN OLDUĞU	BİZE AİT OLAN SİGORTA			
	KASKO	Z. TRAFİK	İ. TRAFİK	GÜVENCE
KENDİ ARACIMIZA VERDİĞİMİZ ZARARI	ÖDER	ÖDEMEZ	ÖDEMEZ	ÖDEMEZ
KENDİ CANIMIZA VERDİĞİMİZ ZARARI	ÖDEMEZ	ÖDEMEZ	ÖDEMEZ	ÖDEMEZ
BAŞKASININ ARACINA VERDİĞİMİZ ZARARI	ÖDEMEZ	ÖDER	ÖDER	ÖDEMEZ
BAŞKASININ CANINA VERDİĞİMİZ ZARARI	ÖDEMEZ	ÖDER	ÖDER	ÖDER
BAŞKASININ BİZİM ARACIMIZA VERDİĞİ ZARARI	ÖDER	ÖDEMEZ	ÖDEMEZ	ÖDEMEZ
BAŞKASININ CANIMIZA VERDİĞİ ZARARI	ÖDEMEZ	ÖDEMEZ	ÖDEMEZ	ÖDER
NOTLAR				
Z. Trafik: Zorunlu Mali Mesuliyet (Trafik) Sigortası; İ. Trafik: İhtiyari Mali Mesuliyet Sigortası; Güvence: Sigorta yoksa ödeyen kurum.				
Sayılan sigortaların bizim kendi sigortamız olduğunu düşünerek değerlendirin. Örneğin başkasının bizim canımıza verdiği zararı Z. Trafik ödemez dedik çünkü bizim Z. Trafik ödemez ama karşı tarafın Z. Trafik Sigortası öder ki onu zaten 4. şıkta gösterdik.				

Hangi sigorta neyi öder konusunda bir tablo hazırladık. Detayları da aşağıda yazdık.

III.1- TRAFİK SİGORTASI KAPSAMI

Trafik sigortasının maddi hasar teminatları çok sınırlıdır. Bu sigortanın en çok kullanılan adı “Zorunlu Mali Mesuliyet Sigortası”dır. Yasada geçen adı “Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası” şeklindedir.

En önemli özeliği, sizin başkalarına verdiğiniz zararı, sizin adınıza, limit dahilinde karşılar. Yoksa sizin kendinize verdiğiniz zararı değil. Onu Kasko sigortası karşılar. Dikkat çekelim ki karşılanan zarar sizin değil bir başkasının zararı ve yine dikkat çekelim ki bir başkasının hem bedeni zararı hem de aracının zararı karşılanır.

Adından da anlaşıldığı gibi zorunlu bir sigortadır. Araç sahiplerinin trafik sigortası yaptırmaları mecburidir.

Zorunlu olan bu trafik sigortasının yapılmaması halinde sigortanın karşılayamayacağı zararın sadece ölüm ve yaralanma tazminatı kısmını “Güvence Hesabı” denen bir nevi sigorta olan kurum öder. Araçtaki maddi hasarı Güvence ödemez.

Trafik sigortası, araçtaki maddi hasarın çok azını karşılar. Kalan tazminatlar için ihtiyari mali mesuliyet sigortası yaptırmanız çok önemlidir.

Adından da anlaşıldığı gibi mali sorumluluğu teminat altına almaktadır. Siz, kaza nedeni ile bir tazminat ödemek zorunda kalırsanız işte bu sorumluluğunuzu trafik sigortası, sigorta limitleri dahilinde üstleniyor. Limiti aşan kısmı, hatta trafik sigortasının karşılamadığı manevi tazminat vs. bazı risklerle muhatap olmak istemiyorsanız, mutlaka ihtiyari mali mesuliyet sigortası denilen sigortayı da yaptırınız. Bu hususu sigorta şirketinizle konuşunuz. Bunu genellikle birleşik poliçe ile yaparlar.

Trafik sigortası limitle sınırlıdır.

Trafik sigortası neyi kapsar? Trafik sigortası kazadan kaynaklı her zararı teminat altına almaz. Mesela manevi tazminat, mesela ikame araç bedelini teminat altına almaz. Kazadan araçta meydana gelen maddi hasarı karşılar. Sağlık giderlerini (SGK’ nın karşılamadığı kısmı) karşılar. Bakıcı gideri de sağlık giderinin içindedir. Yaralanma ya da ölüm söz konusu olduğunda bedene gelen bu zarardan dolayı maluliyet tazminatını kapsar.

Sigortanın limitinin üzerinde bir borcunuz çıkarsa o kısmı ödemez.

Zorunlu trafik sigortasının 01.01.2024 tarifesine göre teminat limitleri şöyledir:

- Araçta meydana gelen maddi hasar için 200.000-TL.
- Bir kazada birden fazla araca zarar verdiyseniz kaza başına maddi hasar için teminat limiti en fazla kaza başına 400.000-TL

- Sakatlanma ve ölüm halinde kişi başına teminat limiti 1.800.000-TL

Bir kazada birden fazla kişiye zarar verdiyseniz kaza başına teminat limiti en fazla 9.000.000-TL

III.2- İHTİYARİ MALİ MESULİYET SİGORTASI

- Zorunlu mali mesuliyet sigortasının limitinin karşılamadığı miktarı veya zarar türlerini (örneğin manevi tazminat) de teminat altına almak istiyorsanız ihtiyari mali mesuliyet sigortası yaptırabilirsiniz.
- İhtiyari mali mesuliyet sigortası da zorunlu trafik sigortası gibi karşı tarafa verdiğiniz zararın teminatı olarak yapılır. Kendinize kendinizin verdiğiniz zararın değil.
- Kanaatimizce bu sigorta çok önemlidir ve yaptırmanızda büyük fayda vardır. Örneğin bir arabaya hafifçe vurduğunuzda meydana gelen basit bir hasar bile bu araba pahalı bir arabaysa çok yüksek olabilmekte ve trafik sigortanızın teminatını çok çok aşmaktadır.
- Bu sigorta teminatı genelde kasko dediğimiz sigortanın içerisinde birleşik poliçe vs. adlar altında kapsayıcı bir pakete dahil edilmektedir. Adından da belli olduğu gibi zorunlu değil ihtiyaridir.

III.3- KASKO SİGORTASI

- Gerçek adı “ kara araçları sigortası ” dır.
- En önemli özelliği kendi aracınızdaki hasarları karşılar.
- Dikkat araçtaki hasarı karşılar bedeni zararı karşılamaz.
- Dikkat. Kasko hangi araçtaki hasarı karşılar. Kasko sigortası, sizin aracınızdaki hasarı karşılar. Sizin zarar verdiğiniz başkasının aracını hasarını karşılamaz. Onu zorunlu trafik sigortası karşılar.
- Dikkat. Kendi aracınıza ve kendinizin verdiği zararları karşılar. Örneğin aracınızla giderken dalgınlıkla duvara çarptınız. Bunu, varsa kasko karşılar. Yoka siz karşıyorsunuz.
- Dikkat. Kendi aracınıza başkasının verdiği zararı da karşılar. Örneğin bir kazada başka bir araç size çarptı. Kazada % 50 kusurlu. Aracınızda meydana gelen hasar 100.000-TL ise bu hasarın teminat limiti dahilinde olan 100.000-TL sini siz kaskodan alabilirsiniz. Bunun yerine 50.000-TL sini karşı tarafın trafik sigortasından alabilirsiniz. Karşı tarafın trafik sigortasından değil de kendi kasko sigortanızdan aldıysanız kasko sigortanız da size ödediği 50.000-TL yi karşı tarafın sigortasından ya da kendisinden alır.
- Tek taraflı kazada aracınıza vermiş olduğunuz hasarı kasko öder. Trafik sigortası ödemez.

III.4- TRAFİK SİGORTASI VE KASKO SİGORTASI ARASINDAKİ FARKLAR

Yukarıda epey değindik ancak böyle bir başlık altında tekrar netleştirmek istedik:

- Sizin başkalarına verdiğiniz araç ve beden hasarlarını sizin trafik sigortası; sizin kendi aracınıza verdiğiniz hasarları ve başkasının sizin aracınıza verdiği hasarları sizin kasko sigortası karşılar.
- Trafik sigortası yaptırmak her araç sahibi için zorunludur. Kasko sigortası zorunlu değildir.
- Trafik sigortası bedeni hasarları da araçtaki hasarları da karşılar. Kasko sigortası bedeni hasarları karşılamaz. Kasko sigortası araçtaki hasarları karşılar.

III.5- TRAFİK KAZASI TAZMİNAT ÖRNEK OLAY

- Ahmet, arabasıyla giderken, Elif' in arabasına Şubat 2023' te çarpmıştır.
- Bu kazada Ahmet' in kusuru % 75' tir. Elif' in kusuru % 25' tir.
- Ahmet' in arabasındaki hasar 200.000-TL dir. Elif' in aracındaki hasar 100.000-TL dir.
- Ahmet' in yaralanmasından kaynaklı bedeni hasardan dolayı maluliyetine ilişkin 700.000-TL tazminat hakkı vardır. Elif' in yaralanmasından kaynaklı bedeni hasardan dolayı maluliyetine ilişkin 400.000-TL tazminat hakkı vardır.
- Ahmet' in aracının trafik sigortası Sompo Sigorta' dır. Ahmet' in kasko sigortası HDI Sigorta' dır.
- Elif' in trafik sigortası Hepiyi Sigortadır. Elif' in kasko sigortası Bereket Sigorta' dır.

SORU: Ahmet' in arabasındaki hasardan hangi sigorta, nasıl sorumludur?

a) Ahmet' in aracında meydana gelen hasarı teminle mükellef olan sigorta, Elif' in zorunlu trafik sigortasıdır.

b) Elif' in sorumlu olduğu hasar miktarı, Ahmet' in hasar miktarının % 25' i dir. Çünkü her kes kendi kusuru oranında zarardan sorumludur.

c) Elif' in kazadaki kusuru % 25 olduğuna göre Ahmet' in aracındaki 200.000-TL lik hasarın % 25' i olan 50.000-TL' den sorumludur.

d) Zorunlu trafik sigortası, bizim başkasına verdiğimiz zararı karşılamakla sorumlu olduğuna göre yani sigorta yaptıran bizlere böyle bir destek verdiğine göre bu 50.00-TL yi, 2023 yılı araç hasar teminat limiti olan 120.000-TL nin altına kaldığı için Elif' in trafik sigortası olan Hepiyi Sigorta ödeyecektir.

e) Bu % 25' lik tazminat 200.000-TL olsaydı bakiye 80.000-TL sini Elif kendi karşılamak zorunda kalacaktı. Elif' in ihtiyari mali mesuliyet sigortası olsaydı bu fark bedeli kendi cebinden ödemek zorunda kalmayacaktı.

f) Elif' in zorunlu trafik sigortası olmasaydı Ahmet zararını maalesef Elif' ten karşılamakla uğraşacaktı. Bu maddi hasarı güvence Hesabı da ödemez.

g) Ahmet' in aracında meydana gelen zararı Ahmet' in kaskosu da ödeyebilir mi?

h) Ahmet isterse kendi kasko sigortası olan HDİ Sigorta' dan, kusur oranına bakmaksızın, hasarın tamamı olan 200.000-TL alabilir. Böylece karşı tarafla uğraşmak zorunda kalmaz. Ödemeyi yapan kasko ise karşı tarafa döner ve der ki “ ben Elif' in verdiği zarardan dolayı Ahmet' e 200.000-TL ödedim. Bu kazada Elif % 25 kusurlu. Bu ödediğim tazminatın % 25' i olan 50.000-TL yi bana Elif ya da onun trafik sigortası olan Hepiyi sigorta ödesin.

i) Ahmet' in bedeni zararından kaynaklı maluliyet tazminatı 700.000-TL den hangi sigorta sorumludur.

j) Ahmet' in maluliyet tazminatı olan 700.000-TL'nin % 25' i olan 175.000-TL den Elif ve Elif' in trafik sigortası olan Hepiyi Sigorta' dır. Bu % 25 lik tazminat 2.000.000-TL olsaydı, trafik sigortası limiti 1.200.000-TL yi aşacağı için kalan kısmı Elif ya da varsa Elif' in ihtiyari mali mesuliyet sigortası ödeyecektir.

k) Elif' in zorunlu trafik sigortası olmasaydı Ahmet, bu bedeni zararını Güvence Hesabı' ndan tazmin edebilecekti. Maddi hasarı Güvence Hesabı ödemiyo ama bedeni hasarı ödüyor. Tabi bunu ödeyen Güvence Hesabı da Elif' e dönüp, sen zorunlu olan trafik sigortasını yaptırmadığın için ben ödemek zorunda kaldım sen de bana öde diyecektir.

Bütün bu ihtimalleri Elif' in hasarı için de uyarlayabilirsiniz. Uzatmamak için detaya girmiyoruz.

III.6- SİGORTA İLE İLGİLİ MERAK EDİLEN BAZI DURUMLAR

1. Yeni Aldığınız Araçta Zorunlu Trafik Sigortası Yaptırana Kadar Kaza Olursa...

Bu yazıyı yazdıktan sonra Anayasa Mahkemesi bu maddede bazı fıkraları iptal etti. İptal yürürlük tarihi 05.12.2024' tür. O tarihe kadar yazdıklarımız geçerli olup sonrasında 3. ve 4. fıkralar geçerliliğini yitirecektir.

Aracınızı satınca sigortanıza durumu 15 gün içinde bildirmelisiniz. Satın alan için sigortanın sorumluluğu en az 15 gün daha devam edecektir.

Sizin bildiriminiz üzerine sigorta şirketi sigorta sözleşmesini bildirimden itibaren 15 gün içinde feshedebilir.

Araç satışını sigortanıza bildirmezsensiz ve yeni sahibi ya da şoför, alkollü vs. rücu sebeplerinden biri ile birine zarar verirse trafik sigortanız bu zararı karşı tarafa ödeyecek ama size de rücu edebilecektir. Çünkü satış bildirilmezse sigorta devam edecektir ve lehtar da satan kişi olacaktır. Yani sorumlu da satan kişi olacaktır. Elbette sigorta, kazaya sebep olan şoföre de rücu edebilir.

KARA YOLLARI TRAFİK KANUNU

Sigorta sözleşmesinin verilmesi ve işletenin değişmesi halinde yapılacak işlemler

Madde 94 – (Birinci fıkra mülga: 25/6/1988 - KHK - 330/5 md.; Aynen kabul; 31/10/1990 - 3672/4 md.)

(Değişik : 25/6/1988 - KHK - 330/5 md.; Aynen kabul:31/10/1990 - 3672/4 md.) Sigortalı aracı işletenlerin değişmesi halinde, devreden kişi 15 gün içinde sigortacıya durumu bildirmek zorundadır.

~~Sigortacı sigorta sözleşmesini durumun kendisine tebliği tarihinden itibaren on beş gün içinde feshedebilir. İPTAL~~

~~Sigorta fesih tarihinden onbeş gün sonrasına kadar geçerlidir. İPTAL~~

(Beşinci fıkra mülga: 25/6/1988 - KHK -330/5 Md.; Aynen kabul: 31/10/1990 - 3672/4 Md.)

(Değişik: 21/5/1997 - 4262/4 Md.) Bu madde hükmüne uymayanlar 1 800 000 lira para cezası ile cezalandırılırlar.

2. Sigortanızın İlk Taksiti Ödenmemiş ve Haberiniz Yoksa

Sigortacınız ilk taksiti kredi kartınızdan çekememişse ve haberiniz yoksa ne olur? Sigorta teminatı başlamamış olur. Zorunlu trafik sigortasında da KASKO' da da bu durum geçerlidir.

TİCARET KANUNU

III - Tarafların borç ve yükümlülükleri

1. Sigortacının borç ve yükümlülükleri

a) Rizikoyu taşıma yükümlülüğü

aa) Genel olarak

Madde 1421- (1) Aksine sözleşme yoksa, sigortacının sorumluluğu primin veya ilk taksitinin ödenmesi ile başlar; kara ve denizde eşya taşıma işlerine ilişkin sigortalarda, sigortacı, sözleşmenin yapılmasıyla sorumlu olur.

3. Aracınızı Tamirciye ya da Valeye Teslim Ettiğinizde Bu Kişilerce Kullanılması Nedeni ile Başkasına Verilen Zararlardan Kim Sorumlu Olur?

Aracınızı teslim ettiğinizi ispat edebilirsiniz siz ya da trafik sigortanız, aracınızın örneğin biri yaralaması olayından dolayı sorumlu olmaz. Varsa bu gibi yerlerin mecburi oldukları sigorta öder; yoksa Güvence Hesabı öder.

KARAYOLARI TRAFİK KANUNU

Motorlu araçlarla ilgili mesleki faaliyette bulunanlar:

Madde 104 – Motorlu araçlarla ilgili mesleki faaliyette bulunan teşebbüslerin sahibi, gözetim, onarım, bakım, alım - satım, araçta değişiklik yapılması amacı ile veya benzeri bir amaçla kendisine bırakılan bir motorlu aracın sebep olduğu zararlardan dolayı; işleten gibi sorumlu tutulur. Aracın işleteni ve araç için zorunlu mali sorumluluk sigortası yapan sigortacısı bu zararlardan sorumlu değildir.

(Değişik: 17/10/1996 - 4199/35 Md.) Yukarıda yazılı teşebbüs sahipleri kendilerine bırakılan motorlu araçların tümünü kapsamak üzere esasları Hazine Müsteşarlığının bağlı bulunduğu Bakanlıkça tespit edilecek bir zorunlu mali sorumluluk sigortası yaptırmaya ve denetimlerde bu sigortanın yapıldığını belgelemeye mecburdurlar.

İşletenin sorumluluk sigortasına ilişkin hükümler, burada da uygulanır.

Motorlu araçları mesleki veya ticari amaçlar için elinde bulunduran teşebbüs sahipleri bu araçların yönetmelikte gösterilecek biçimde bir defterini tutmakla yükümlüdürler.

(Değişik: 21/5/1997 - 4262/4 Md.) Bu madde hükümlerine uymayan teşebbüs sahipleri, 108 000 000 lira hafif para cezası ile cezalandırılırlar.

(Ek: 17/10/1996 - 4199/35 Md.) İkinci fıkrada sözü edilen sigortayı yaptırmayan teşebbüs sahiplerinin bu işyerleri, mahallin en büyük mülki amirince 15 güne kadar faaliyetten men edilir.

V. TRAFİK KAZASI SONRASI TAZMİNAT HAKLARI

Kaza tazminatı nedir? Mantığını kısaca açıklayalım:

Örneğin 20 yaşında bir kişinin trafik kazasında ya da iş kazasında yaralandığını ve geçerli yönetmeliğe göre maluliyet oranının da % 10 olduğunu, kazada karşı tarafın kusurunun da % 75 olduğunu düşünelim.

Bu kişi yaralanmasaydı, geçerli yasal tabloya göre mesleğini daha örneğin 40 yıl yapacaktı. Aylık 20.00-TL'den 40 yılda (40 x 12 x 20.00) 9.600.000-TL kadar para kazanacaktı. İşte yaralanmasaydı kazanacağı bu parayı, yaralandığı için daha fazla efor harcayarak kazanacağı yani bir zorluk çekeceği için hesaplanan 40 yıllık kazancının maluliyet oranı ile orantılanması sonucu çıkacak tazminat, karşı tarafın kusuru oranında alınabilir. Bu da 9.600.000 % 40 = 3.840.000 ve onun da

kusura oranı % 75' ten 2.880.000-TL ve faizi olacaktır. Bu rakam gerçek doğru bir rakam değildir. Bu hesaplama çok kaba bir hesaplama olup kafanızda bir şeylerin canlanması için bu şekilde örneklendirilmiştir. Yoksa bu hesaplamaları yapabilmek için günlerce bilirkişilik eğitimi aldığımızı ve bu hesapların saatler sürebilen bir uğraş sonunda yapılabileceğini belirtmek isteriz.

“

Aldığımız eğitimler sayesinde bu tazminat hesaplamalarını kendimiz yapabilmekteyiz ancak normalde avukatların ya da hakimlerin yapabileceği hesaplamalar değildir ve bilirkişi tayin edilir.

Trafik kazasında tazminatı, maddi tazminat ve manevi tazminat olarak ikiye ayırabiliriz. Trafik sigortası manevi tazminattan sorumlu değildir. Maddi tazminat da trafik kazasında yaralandıysanız ya da ölüm söz konusu ise ödenir. Maddi tazminatı da yaralanmalı trafik kazasında tazminat, ölümlü trafik kazasında tazminat ve maddi hasarlı trafik kazasında tazminat olarak üçe ayırabiliriz. Maddi hasarlı trafik kazasına dahil olabilecek bir tazminat türü de trafik kazası değer kaybı tazminatı olacaktır.

Kaza tazminat çeşitleri türlü kriterlere göre türlü şekilde yapılabilir ve birbirine benzer ya da farklı tazminat isimleri türetilir. Aşağıda, trafik kazası tazminat çeşitlerine dair örnek bir tablo sunuyoruz. Başka çeşitler de ve isimler de olabilir.

MUHTELİF KAZA TAZMİNAT İSİMLERİ ÇEŞİTLERİ			
	MADDİ TAZMİNAT	MANEVİ TAZMİNAT	
YARALANMA TAZMİNATI	GEÇİCİ İŞ GÖRMEZLİK TAZMİNATI	SÜREKLİ İŞ GÖRMEZLİK TAZMİNATI	MALULİYET TAZMİNATI
DESTEKTEN YOKSUN KALMA TAZMİNATI	ÖLÜM TAZMİNATI	VEFAT TAZMİNATI	
MADDİ HASAR TAZMİNATI	BEDENİ HASAR TAZMİNATI	CİSMANİ ZARAR TAZMİNATI	BAKICI GİDERİ TAZMİNATI
DEĞER KAYBI TAZMİNATI	DEFİN GİDERİ TAZMİNATI	CENAZE GİDERİ TAZMİNATI	TEDAVİ GİDERİ TAZMİNATI

IV.1- TRAFİK KAZASI YARALANMA TAZMİNATI

Trafik kazası sonrasında yaralanma söz konusu olabilir. Bu yaralanma neticesinde bazen tazminat alınabilir. Her yaralanma sonucunda tazminat almak mümkün değildir. Bu yaralanmaya maluliyet denir. Tazminat alabilmek için yaralanmanın ciddi boyutta olması gerekir. Yaralanma - maluliyet tazminatında önemli olan faktörler maluliyet, kusur oranı, aylık kazanç ve yaştır. Ölümlü trafik kazası tazminat hesabı ile benzerdir. Ancak yaralanmalı kaza tazminatı hesabında kişinin kendisi hayatta olduğu için hesap biraz farklılık gösterir.

1. *Tek Taraflı Yaralanmalı Kazada Tazminat*

Tek taraflı yaralanmalı trafik kazasında yaralanan şoförün, kendi kusurundan dolayı tazminat alamayacağı tartışmasızdır. Bu konuda tereddüt yoktur. Bir insan araca biner ve duvara çarparsa kendi kusurundan dolayı yaralanır ve trafik sigortasından tazminat alamaz. Böyle durumlarda, varsa hayat sigortasından tazminat alabilir.

IV.2- TRAFİK KAZASI ÖLÜM TAZMİNATI

Trafik kazası ölüm tazminatı dediğimiz aslında teknik adı ile destekten yoksun kalma tazminatıdır.

Kazada ölen kişinin hayatta kalan kişilere artık bakamayacağı ortadadır. Bu nedenle hayatta kalsaydı kaç yıl daha yaşardı; kaç kişiye (oğluna, karısına) kaç yıl daha bakması gerekirdi; kaç para kazanabilip ne kadarını bu kişilere bakmak için harcardı bunlara göre bir destekten yoksun kalma tazminatı hesaplanır. Kusur, kazanç, yaş ölümlü kazada hesaplanan tazminatın en önemli unsurlarıdır. Trafik kazası tazminat hesaplama yöntemleri dönem dönem değişmektedir. Bu değişimler daha az sigorta tazminatı ödemek isteyen sigorta şirketlerinin hamleleri ile ve bazen Yargıtay içtihatları ile nadiren de kanun ile olur. Yaralanma tazminatı da ölüm tazminatı da belli bir formül ile hesaplanır. Bunu hesaplamak kolay ve kısa bir iş değildir. Bu hesapları genellikle bilirkişiler yapmaktadır.

1. *Tek Taraflı Ölümlü Trafik Kazasında Tazminat*

Ölümlü trafik kazasında tazminat konusunda en sık karşılaştığımız sorulardan biri “ ölümlü tek taraflı trafik kazasında tazminat alınır mı “

“ Tek taraflı ölümlü trafik kazası tazminat hakkı verir mi “ soruları olup cevabını şöyle verebiliriz: Tıpkı yaralanmalı kaza için söylediğimiz gibi, tazminat ödenebilmesi için birinin kendi kusuru ile bir başkasına zarar vermiş olması gerekmektedir. Tek taraflı kazadan kasıt kendi aracınızla duvara çarpıp (kazayla da olsa) ölmeniz ise ölüm tazminatı alınmaz. Sigortadan kastımız elbette trafik sigortasıdır. Yoksa hayat sigortası yaptırmışsa elbette bu sigortadan tazminat alınabilir.

Eğer tek taraflı kaza dediğiniz, tek bir aracın örneğin şarampole yuvarlanması ya da duvara çarpması neticesinde o aracın içinde olan bir başka kişinin ölmesi ise evet o zaman tek taraflı kazada trafik sigortasından araçtaki o kişinin destek tazminatı almak mümkündür. Hatta aracın sahibinden ve şoföründen de tazminat almanız mümkündür. Ancak burada aslında tek taraf yoktur. Aracı kullanan bir taraf, araçta olup da yaralanan kişi de diğer bir taraftır. Dikkat edilmesi gereken bir önemli husus da sigorta sahibinin ve araç sahibinin asla kendi sigortasından tazminat alamayacağıdır. Bu kural, yaralanmalı kazada da ölümlü kazada da geçerlidir. Sigorta, üçüncü kişilere verilen zararlar içindir.

Bu konuda tartışma ve bilgi kirliliği olmasının sebebi, Yargıtay'ın tek taraflı ve ölümlü olan kazalarda araç kullanırken ya da sigortalı olarak ölenin yakınlarına tazminat verilir görüşüydü. Oysaki bu görüşün hiçbir hukuki ve mantıki ve vicdani bir gerekçesi yoktu. Yargıtay bu görüşünden bir kere döndü. Sonra tekrar geri döndü. En sonunda şu an için görüşü, tek taraflı kazada ölüm nedeni ile tazminat alınamayacağıdır. Yargıtay'ın bu kararı vatandaş aleyhine ve sigorta şirketleri lehinedir ancak doğru olan karar bu karardır. Eski kararı ise sigorta şirketlerinin yıllarca haksız yere tazminat ödemesine sebep olmuştur.

Neden tazminat verilmemesi gerektiğine dair görüşümüz şudur. Tazminat, bir başkasının kusurlu olarak size vermiş olduğu bir zarar için ve o bir başkasından alınır.

Yani biri kusurlu olarak size çarpar ve öldürür. Sonra bu kazada kusuru oranında ölenin yakınlarına tazminat öder. Trafik sigortasının amacı, mantığı budur. Sizin başkalarına verdiğiniz zararları desteklemiş ve böylece hem kaza mağduruna hem de zarar veren olarak size destek olmuş olur.

Yargıtay, tek taraflı kazada tazminat ödenmeli derken, ölen kişiyi yakınlarına karşı üçüncü kişi yani yabancı bir kişi olarak farz etmişti. Oysa öleni öldüren kendisiydi. Ortada zarar veren bir üçüncü kişi yoktu. Bu kadar zorlama ve mantıksız bir gerekçe ile yıllarca tazminat ödenmesine karar vererek sigorta şirketlerine zarar verdi. Gerçi şimdi bu zararı telafi ediyor gibi görünmektedir. Biz doğruya doğru, yanlışla yanlış diyoruz.

“ Adam kazada ölmüş yazık değil mi, ona ve yakınlarına “ mantığı Yargıtay'ın da hâkim olsa gerek ki tek taraflı kazalarda böyle anlamsız kararlar verdi. Oysa vatandaşın kendi kusuru ile öldüğünde yakınlarının mağdur olmasını istememesi halinde yaptırması gereken sigorta, trafik sigortası değil, hayat sigortasıdır. Hayat sigortası yaptırırsanız, kendi kusurunuz ile tek taraflı bir kaza yapsanız ve ölseyiz, trafik sigortasından tazminat alamayan yakınlarınız, hayat sigortasından tazminat alabilirler.

2. Tek Taraflı Ölümlü Trafik Kazasında Tazminat Alabilecekler Kimlerdir?

Tek taraflı kazada ölenin yakınlarına tazminat verilmez durumu araç kullananın ya da sigortalının yani araç sahibinin ölümü için geçerlidir. Araçta şoför olmayan ve trafik sigortasını yaptırmış olmayan, aracın sahibi olmayan bir kişinin ölmesi halinde ise artık bu ölenin yakınlarının ölüm tazminatı alması mümkün olacaktır. Çünkü burada öldüren bir üçüncü kişidir. Bu nedenle de örneğin trafik sigortası, ölüm tazminatı öderken, sigortalısının üçüncü kişilere vermiş olduğu zararı tazmin etmiş olmaktadır.

IV.3- MADDİ HASARLI TRAFİK KAZASI TAZMİNATI

Trafik kazasında sadece araçta hasar varsa, ölüm yaralanma yoksa, bu araçtaki hasarın da kusuru olan kişi ve onun zorunlu trafik sigortası tarafından ödenmesi söz konusudur.

Kaza sonrası aracınızı tamirciye götürdüğünüzde orada aracın hasarının iyi tespit edilmesi, dışarıdan beli olmayan ama içeriden beli olan hasarların da tespit edilmesi, fotoğraflanması önemlidir.

Kaza sonrasında aracınızda hasar varsa, karşı tarafın sigortasını bilebiliyorsanız, sigortayı arayıp ihbarda bulunmanızda fayda vardır. O zaman aracınızdaki hasarın tespiti için sigorta eksperini gönderecektir. Neticede yapılacak hesaplamalara göre zarar, sigorta tarafından telafi edilecektir. Tabii burada telafi edilecektir derken olması gereken bu olduğu için böyle diyoruz. Yoksa sigorta şirketleri, gördüğümüz kadarı ile ya ödeme yapmaz ya az öder ya da dava vs. uzatır ve paranın değeri düşünce öder.

Aracınız pert olmuşsa yani tamir maliyetine değmiyorsa, sigorta şirketi size aracın piyasadaki rayicini ödemelidir. Pert tazminatı da denen bu tazminatı, sigorta şirketleri genelde eski değerinden ödemektedir ancak kaza tarihindeki güncel değerini ödemesi gerekir. Aracın hurda değerini de aracı size teslim edecekse tazminattan düşer.

Hasar tazminatı yanında ayrıca değer kaybı denen bir tazminatı da ödemesi gerekir. Pert araç halinde değer kaybı olmaz.

IV.4- DEĞER KAYBI TAZMİNATI

Kaza sonucunda aracınızda meydana gelen hasar nedeniyle bir değer kaybı tazminatı söz konusu olabilir. Değer kaybı tazminatının mantığı nedir? Aracınız tamir ettirilmiş olduğu halde, özellikle de ülkemizde, kaza yapmış araçların piyasada değerleri düşmektedir. Tamir ettirilmiş bir aracı hiç kaza yapmamış bir araç bedelinde satamazsınız. İşte kaza yapmış olmasından kaynaklı bu değer kaybının telafisi için değer kaybı tazminatı ödenir.

1. **Kaza Sonrası Değer Kaybı Tazminatını Kim Öder?**

Değer kaybı tazminatını kim öder diye baktığımızda karşımızda şu muhataplar bulunmaktadır:

- a) Kaza sonrası değer kaybı talebini yöneltebileceğiniz kişilerden biri kaza yapan şofördür.
- b) Değer kaybı talebi ayrıca kaza yapan aracın sahibinden de istenebilir.
- c) Kaza değer kaybı alacağınızı isteyebileceğiniz bir taraf da karşı tarafın trafik sigortasıdır.

2. **Kaza Sonrası Değer Kaybı Hesaplama**

Kaza sonrası değer kaybı hesaplaması, araçta hasara uğrayan parçaların niteliğine, aracın yaşına, aracı kilometresine ve benzer bazı unsurlara göre yapılabilmektedir. Ancak Yargıtay'ın kabul ettiği ve mevzuatın da söylediği şudur: Araç değer kaybı hesaplanırken o aracın kaza yapmasaydı kaçta satılacağı kaza yaptığı için kaçta satılacağı hususlarına bakılır ve ikisi arasındaki fark, kaza sonrası araç değer kaybıdır.

Değer kaybı hesaplama yöntemlerini sigorta şirketleri sürekli değiştirmek istemektedir. Çoğu zaman da değiştirilmesini sağlamaktadır. İstedikleri, değer kaybının hiç verilmemesi ya da az verilmesidir. Bu nedenle bu değer kaybı hesaplama yöntemleri dönem dönem değişebilmektedir.

3. **Değer Kaybı Nasıl Alınır?**

Araç değer kaybı için araç sahibine, şoföre veya sigorta şirketine başvurabilirsiniz. Hepsine de başvurabilirsiniz. Sigorta şirketinden değer kaybı talebi için bir dilekçe yazmanız ve bu dilekçeye kaza resimlerini, hasar resimlerini, kaza eksper raporunu, kaza tutanağını ve ilgili ne evrak varsa eklemeniz gerekir. Bu başvurunun 15 gün içinde cevapsız bırakılması ya da ödeme yapılmaması ya da talebinizden az ödeme yapılması halinde, mahkemede dava açabilir ya da Sigorta Tahkim Komisyonu'nda dava açabilirsiniz. Hangisinde dava açmalısınız hususu, uzman bir avukatın, kendisinin değil sizin menfaatlerinizi düşünerek karar vermesi gereken bir husustur.

Değer kaybı tazminatının alınması çok teknik bir konudur ve en ufak eksiklik ya da hatada hakkınız kaybolabilir.

Araç değer kaybı tazminatı isteyebilmek için 2 yıllık zaman aşımı süresi vardır.

VI. TRAFİK KAZASI TAZMİNAT HESAPLAMA

Trafik kazası tazminatı, yaralanma ve ölüm halinde ödenen tazminat olarak bu başlıkta ele alınmıştır. Maddi hasardan daha önce bahsetmiştik. Trafik kazası yaralanma tazminatı ya da ölüm tazminatı hesabında birkaç önemli unsur vardır. Aşağıda, kaza tazminatı hesabında etkili olan bu unsurlardan bahsedeceğiz.

V.1- TAZMİNAT HESABINDA MALULİYET ORANI

Öncelikle belirtelim ki kazada tecrübeli olmayan avukatlar, bu konuda bazı taktik avantajların farkında olmayabiliyor. Maluliyet için bir başvuruyu yapmadan önce mutlaka çok tecrübeli ve bilgili bir avukata danışın. Belki size bu konuda destek olabilir. Ortalama genel geçer bir bilgi ile yapacağınız maluliyet raporu işlemleri size sorun olabilir.

Geçerli yönetmeliğe göre belirlenen bir yaralanma yani maluliyet yoksa tazminat da yoktur. Sadece geçici iş görmezlik tazminatı denen bir tazminat alınabilir ki bu da çok az olacaktır. Geçici iş görmezlik tazminatı denen tazminat, maluliyet oluşmasa da yaralanmanın iyileşme süresi (genelde 3 – 6 ay arasındadır) kadar süre için ödenen aylık kazanç kadar bir tazminattır.

Yaralanmalı trafik kazasında tazminat almaya yetecek kadar yaralanma, bir maluliyet var mı yok mu onu da heyet raporu diyebileceğimiz bir raporla anlamak mümkün olabilir.

Bu heyet raporu, kaza tarihinde yürürlükte olan maluliyet hesaplama ile ilgili yönetmeliğe göre verilir. Çok ağır yaralandığınızı ve yıllarca geçmediğini düşündüğünüz yaralanmalara heyet rapor verilmeyebilir. Bu tamamen tıbbi bir meseledir. Hatta adli tıbbın konusudur.

“ **Yaralanmalı trafik kazasında tazminat almaya yetecek kadar yaralanma, bir maluliyet var mı yok mu onu da heyet raporu diyebileceğimiz bir raporla anlamak mümkün olabilir.**

Genelde rapor alınabilmesi için 1 yıl kadar beklemek gerekir. Çünkü yaralanmanın iyileşme süreci tamamlanmalı ve ne kadar iyileşip ne kadar iyileşmediği buna göre tespit edilmelidir. Bu süre bazen daha kısa bazen de daha uzun olabilir. Yaralanmanın yerine göre, hasar gören yere göre iyileşme ve rapor alma süresi değişir. Ortopedide genelde 1 yıldır.

Raporun kesin rapor olması için kanunen belirlenmiş bir süre yoktur. Önemli olan, iyileşmenin ya da kötüleşmenin devam edip etmediğidir. Eğer bir bacak kesilmişse, bu bacağın daha kötü olması ya da iyi olması mesela bacağın tekrar çıkması mümkün olmadığına göre beklemeye gerek kalmayacaktır.

Maluliyetin olup olmadığı konusunda her kes bir şeyler uydurabilir ve size söyleyebilir. Özellikle de bahsettiğimiz hasar danışmanlık adı altındaki gayrı yasal iş yapan kişiler, size çok puan çıkabileceğini, çok tazminat alabileceğinizi söyleyebilir.

Hatırlatırız ki trafik kazasında hukuki yardım alabileceğiniz tek meslek, avukatlık mesleğidir. İyi bir avukat, size maluliyet puanınızı ehil uzman kişilerden tespit ettirebilecektir. Avukata danışmadan maluliyet oranı için başvuruda bulunmayın diye tavsiye ediyoruz.

Bir avukatın ben maluliyet puanını biliyorum, şu kadar olur demesi de mümkün değildir. Ancak bağlantıları sayesinde bunu uzmanlarından muayene vs. sonucunda kesin olarak ya da tıbbi evrak tetkiki ile tahmini olarak öğrenebilir.

Yaralanma tazminatı hesaplanırken, maluliyet puanına oranlama yapılır. Örneğin 100 puan üzerinden sizin maluliyet puanınız 10 puan ise hesaplanan meblağın % 10' u sizin tazminatınız olur.

V.2- TAZMİNAT HESABINDA KUSUR ORANI

Bir kazada alabileceğiniz tazminat, size zarar veren karşı tarafın kusuru oranına göre belirlenir.

Trafik kazasında kusur genellikle kaza mahalline gelen trafik polisinin ya da kolluğun tuttuğu tutanağa göre belirlenir. Trafik polisinin tuttuğu tutanağa göre sizi tam kusurlu olarak göstermiş olabilirler. Buna güvenmeyin. Bu kaza tutanağında önemli olan, kazanın oluş şekli ve kaza mahallinin ve şartlarının doğru tespit edilmiş olunmasıdır. Kazada kimin ne kadar kusurlu olduğu, yargılama aşamasında belli olacaktır.

Kusur oranının değiştirilmesinde, konusunda deneyimli bir avukatın varlığı çok fayda sağlayacaktır.

“ **Kaza zaptına ve mahkeme bilirkişisine teslim olmayın.**

Uzman bir avukat size bu raporların değiştirilmesi

konusunda da destek sağlayabilir.

1. Ehliyetsiz Araç Kullanan Tazminat Alabilir mi?

Ehliyetsiz araç kullanmak, kazada bir kusur değildir. Mesela ehliyetsiz olarak kazada yaralandıysanız sırf bu yüzden haklarınızı aramaktan çekinmeyin. Ehliyetsiz kaza yapan da kazada kusur durumuna göre tazminat alabilir. Ancak kendisinin ödemesi gereken tazminat varsa ve bunu kendi trafik sigortası öderse, kusuru oranında ehliyetsiz olana rücu eder. Ehliyetsiz araç kullandıran sigortalısına da rücu edebilir.

1. Ruhsatsız Araç Kullanan Tazminat Alabilir mi?

Tipki ehliyetsiz araç kullanmanın kusura etkisi olmadığı gibi ruhsatsız araç kullanmanın da kusura etkisi yoktur. Kusur, bu unsurlardan bağımsız olarak hesaplanır. Ehliyetsiz ya da ruhsatsız araç kullanmanın cezası yoktur demiyoruz. Ancak o küçük cezanın yanında büyük bir tazminat hakkınız varsa korkmayın hakkınızı arayın diyoruz.

“

Ehliyetsiz ve ruhsatsız olmak tazminat hakkınıza engel olmaz.

Alacaklı çıkacaksanız ehliyetim yok diye olay yerini terk etmeyin.

Tutanak tutturmazsanız araç ve bedeni hasar tazminatınızı almanız imkânsız hale gelebilir.

V.3- AYLIK KAZANÇ

Kaza tazminatı hesabı yapılırken bir önemli etken de kaza yapan, yaralanan kişinin aylık kazancıdır. Bu kazanç kira geliri vb. bir kazanç değil, çalışarak elde ettiği kazançtır. Bu kazancı ne kadar yüksek ise tazminatı da o kadar yüksek olacaktır. Bu kazancın en az asgari ücret kadar olduğu var sayılır.

V.4- KAZAZEDENİN YAŞI

Kaza tazminatı hesaplanırken kazazedenin yaşı da çok önemli bir diğer etkidir. Yaralananın ya da ölenin yaşı ne kadar genç ise tazminat da o kadar yüksek olur. Ölen ardından hayatta kalan tazminat alacaklısının genç olması da önemlidir.

VII. TAZMİNAT ALMA SÜRECİ

VI.1- SİGORTA ŞİRKETİNDEN TAZMİNAT ALMA SÜRECİ

Bu konuda bilmeniz gereken en önemli husus, sigorta şirketinin tazminatınızı ödememek ya da az ödemek için elinden geleni yapacağıdır.

Sigorta tazminatı ne zaman ödenir? Sözde bir dilekçe ile birkaç evrakı teslim edince 15 gün içinde ödenmeli. Ancak bu neredeyse hiçbir zaman mümkün olmuyor. Siz dilekçe vereceksiniz ama şu eksik, bu eksik deyip oyalayacaklar. Avukat olduğumuz halde bizden bile çok yersiz evraklar istedikleri olmuştur. Örneğin bir sigorta şirketi, noter tasdikli hukuk diploması bile istemiştir. Yüzde yüz kusurlu oldukları halde, kusurlu olan sizsiniz deyip ödeme yapmayı reddedebilirler. İbra ya da arabuluculuk yöntemi ile hakkınızın çok altına dosyanızı kapatabilirler.

“

Sigorta şirketleri, genelde, mahkemelerin uyguladıkları kanunlara göre ödemez. Tazminatı küçültür ve davalarla uzatıp paranın değeri azaldığında, en son noktada öderler. Mahkemeler, bunun delili olan davalarla doludur.

Sigorta ve tazminat konulu katıldığımız bazı seminer, kurultay benzeri yerlerde sigorta temsilcileri de bulunmaktadır. Genelde orada söyledikleri şudur: Biz bu yıl şu kadar milyon TL tazminat ödemişiz. Bunu sıradan bir vatandaşa söyleseler etkilenebilir. Ancak önemli olan ne kadar ödemeniz gerekiyordu da siz ne kadarını ödediniz ne kadarını ödemediniz.

Eğer sigorta şirketleri vatandaşa hakkını veriyor olsaydı mahkemeler, kaybedeni çoğunlukla sigorta şirketi olan bunca dava ile dolu olmazdı. Sigorta şirketlerinin sigorta tazminatlarını ödememek için sürekli genel şart değiştirttiklerini, mahkemelerin kabul ettiği hesap ilkelerine uymadıklarını ve bu konuda sürekli bir lobi faaliyetinde olup her yeri etkilemeye çalıştıklarını görüyoruz.

Nadir de olsa hakkı ödeyen sigorta şirketlerine rastlıyoruz. Bu nedenle işinizi uzman bir avukata bırakmanız sizin için çok önemlidir.

Sigorta, size ödeme yapmadıkça, dava açıldıkça, her şeye itiraz edip tüm uzatmaları yaptıklarında para pul olduğu için karda oluyorlar. Sigorta şirketine telefonla ulaşmak ve dosyanız hakkında bilgi almak da çok zor. Genelde dakikalarca size müzik dinletip sonra başka bir yetkiliye aktarıp sonra da bu konuda bilgi veremeyiz gibi ya da anlayamayacağınız bir şeyler söyleyip aradığınıza pişman ediyorlar.

1. Sigortanın Tazminat Ödememek İçin Bahanelerinden Birkaçı

- a)** Kask takmamışsın tazminat ödemem.
- b)** Kemerini bağlamamışsın tazminat ödemem.
- c)** Arkadaşının arabasında keyfine geziyormuşsun (hatıra taşıması) tazminat ödemem.
- d)** Beş kişilik araca altı kişi binmişsin tazminat ödemem.
- e)** Alkollüsün tazminat ödemem.
- f)** Ehliyetin yok tazminat ödemem.
- g)** Ruhsatın yok tazminat ödemem.
- h)** Olay yerini terk etmişsin tazminat ödemem.
- i)** Kaza tutanağın yok tazminat ödemem.
- j)** Maluliyet raporunu heyetten almamışsın tazminat ödemem.
- k)** Ben sigortayım git vatandaştan al. Değer kaybı ödemem.
- l)** Eksik evrak sunmuşsun tazminat ödemem.

Sigortalar çoğu zaman, daha bunun gibi başka sebeplerden tazminatınızı ya ödemez ya da eksik öder. Mahkemelerde sigorta şirketlerine açılan davalar ve kaybetme oranları bunun ispatıdır.

VI.2- SİGORTA ŞİRKETİNE BAŞVURARAK TAZMİNAT ALMA

Daha önce de değindiğimiz gibi sigorta şirketinden tazminat alabilmek çok güçtür. Sigorta şirketine yapılacak müracaatlarda bazı belgelerin sunulması genel şartlarda belirtilmiştir.

1. *Yaralanmalı Kaza Tazminatı İçin Sigorta Şirketine Başvururken İstenen Belgeler:*

Kurul Raporu (artan sakatlık oranına bağlı tazminat taleplerinde ilk ödemeye esas alınan Yönetmeliğe göre düzenlenen rapor), DİKKAT bu raporun alınması konusunda çok dikkatli olmak gerekir.

- a) Epikriz Raporu,
- b) Genel adli muayene raporu,
- c) Tüm tetkik ve tedavilere ilişkin raporlar,
- d) Mağdura ait kimlik belgesi fotokopisi,
- e) Kaza raporu, varsa bilirkişi raporu veya keşif zaptı veya mahkeme kararı,
- f) Mağdura ait kaza tarihi itibarıyla son gelir durum belgesi (Ek ibare:RG-4/12/2021-31679) (Bordro, Gelir Vergi Beyannamesi vb.) ve güncel SGK hizmet dökümü belgesi ile varsa hesap tarihi itibarıyla son gelir durum belgesi,
- g) Hak sahibine ait banka hesap bilgileri (banka - şube adı, IBAN numarası),
- h) Sağlık verilerine erişim, işleme ve aktarım konusunda mağdur tarafından verilen açık rıza beyanı.

2. *Ölümlü Kaza Tazminatı İçin Sigorta Şirketine Başvururken İstenen Belgeler:*

- a) Kaza Raporu, varsa Bilirkişi Raporu, keşif zaptı veya mahkeme kararı,
- b) Veraset ilamı veya desteklik ilişkisini ortaya koyan diğer belgeler,
- c) Ölüm belgesi ve ölü muayene otopsi raporu,
- d) Destek şahsının Anne ve baba bilgisini de gösterir güncel vukuatlı nüfus kayıt örneği,
- e) Ölen kişiye ait kaza tarihi itibarıyla son gelir durum belgesi (Bordro, Gelir Vergi Beyannamesi vb.) ile SGK hizmet dökümü belgesi,
- f) Hak sahibine ait banka hesap bilgileri (banka - şube adı, IBAN numarası).

g) Çocuk ölümünde destekten yoksun kalan ebeveynlerin güncel SGK hizmet dökümü belgesi.

3. Maddi Hasarlı Kaza Tazminatı İçin Sigorta Şirketine Başvururken İstenen

Belgeler:

Araç Hasarları

a) Trafik Kazası Tespit Tutanağı resmi tasdikli sureti veya taraflar arasında tutulmuş kaza tespit tutanağı, varsa ifade tutanakları veya görgü tespit tutanakları,

b) Mağdur araca ait ruhsat,

c) Varsa hasarlı (Değişik ibare:RG-4/12/2021-31679) araca ve kaza yerine ait fotoğraf ve görüntüler,

d) Mağdur araç sahibine/zarar gören üçüncü şahsa ait banka hesap bilgileri (banka - şube adı, IBAN numarası).

Değer Kaybı

a) Araç Hasarları bölümünde istenen belgeler,

b) Değer kaybı talep beyanı,

c) Maddi hasara ilişkin ekspertiz yapıldıysa eksper raporu.

VI.3- DAVA İLE TAZMİNAT ALMA SÜRECİ

Kaza tazminatını almanın hukuki anlamda farklı yolları vardır. Bunların arasında arabuluculuk, mahkemede dava, Sigorta Tahkim Komisyonu' nda dava, uzlaşma, anlaşma gibi yollar vardır. Arabuluculuk, uzlaşma ve anlaşma gibi yolların tehlikelerinden daha önce bahsetmiştik.

Tekrar ifade etmek isteriz ki yazımımız amacı dava açmayı öğretmek değil. Bunun yazı ile öğretilmesi mümkün değildir. Önemli olan tazminat alma yollarını, alternatiflerini bilmeniz ve size dayatılana değil kendi seçiminize göre hak arayabilmenizdir.

1. MAHKEMELERDE KAZA TAZMİNAT DAVASI

Sigorta şirketlerine dava açmadan önce arabuluculuk zorunlu şartının yerine getirilmesi gerektiğini baştan söyleyelim. Bunun dışında mahkemede dava açmanın avantajları var mı dezavantajları neler bunlardan bahsedelim.

Kısaca diyelim ki mahkemede dava süreci de itiraz süreci de çok uzundur. Kaza tazminatında uzman bir hâkim yoktur. Kaybettiğinizde avukatlık ücretleri yüksektir. Mahkeme kararları, istinaf incelemesine tabidir. Tahkimde istinaf yoktur. Sadece Yargıtay vardır.

2. SİGORTA TAHKİM KOMİSYONU' NDA TAZMİNAT DAVASI

Sigorta Tahkim Komisyonu, sigortadan istenebilecek bazı tazminat taleplerinin görülebileceği bir hakem kurumdur.

Sigorta Tahkim, kısa süreli ve uzman bir yargılama sürecine sahiptir.

Sigorta Tahkim' in dezavantajı, vatandaşın avukatının sigortadan alacağı ücreti, mahkemede alacağı ücretin 1 / 5' ine indirmesidir ki bu haksız bir uygulamadır.

Sigorta Tahkim Komisyonu' nda yasa sigorta şirketlerinden yana yanlış yorumlanarak vekalet ücreti 1 / 5 hesaplanmaktadır.

Bu hem tahkim mantığına aykırıdır hem de vatandaş ile avukatın menfaat çatışması yaşamasına sebep olmaktadır.

Oysa yasa gereği 1 / 5 ücret sadece sigorta şirketlerinin aleyhine uygulanmalıdır. Yani vatandaş davayı kaybederse sigorta avukatına ödemesi gereken ücret, normal ücretin 1 / 5' i olmalıdır.

MAHKEME VE TAHKİM KARŞILAŞTIRMAMIZ

TAZMİNAT DAVALARINDA MAHKEME VE TAHKİM KARŞILAŞTIRMASI	
Davaya bakan hakimdir.	Davaya bakan hakim değil, hakemdir.
Birçok farklı davanın görüldüğü bir mahkemede görülür.	Tahkim, konusunda uzmanlaşmıştır.
Mahkemelerde duruşma yapılır. Tanık dinlenir. Keşif yapılır.	Duruşma yapılmaz. Tanık dinlenmesi çok güçtür. Keşif yapılmaz.
Mahkemelerde duruşma günü yaklaşık 3 -4 ayda bir verilir.	Duruşma yapılmaz. Yargılama, yazışmalarla devam eder.
Mahkemelerde davalar ilk aşamada 2-3 yıl sürer.	İlk aşama ortalama 5-6 ay sürer.
Mahkeme kararları İstinafa tabidir. Bu da yaklaşık 2 yıl sürer.	İlk karar sonrası itiraz tahkim içinde yapılır ve yaklaşık 3 ay sürer.
Mahkeme kararları Yargıtay denetimine tabidir. Bu da yaklaşık 2 yıl sürer.	İstinaf itiraz yolu kapalıdır. Yargıtay denetimi, itirazı vardır.
Mahkemelerde avukatlık ücretleri tamdır.	Avukatların ücreti, normalin 1 / 5' i kadar hesaplanır.

3. DEĞERLENDİRME

- Kusur, olayın oluşunun ispatı gibi konularda sorun varsa davayı mahkemede açmak avantajlı olabilir. Çünkü mahkemede ispat daha kolaydır.
- Avukatlık ücretinin (aslında haksız şekilde) 1 / 5 olması nedeniyle avukatların önemli bir kısmı tahkime gitmek istememektedirler.
- Tahkimdeki hakemlerin çok saçma ve yanlış kararlar verdiği yönünde avukatlar arasında bir fikir vardır. Ancak bizce her hâlükârda tahkim, mahkemeden daha bilgili ve uzmandır. Mahkemelerde de çok saçma ve yanlış kararlar verilebildiğini görmekteyiz. Hiç olmazsa tahkimde bir uzmanlık vardır. Hiç olmazsa karar yanlış olduğunda bu yanlış karar çabuk verilir ve itiraz süreçleri de daha kısa sürelidir. Mahkemede ise yanlış kararı vermek bile yıllar sürer. İtirazı da tahkime göre artı bir istinaf aşamasını barındırdığı için uzundur.
- İspatla ilgili sorunlarımız yoksa mahkeme yerine tahkime gitmek yani Sigorta Tahkim Komisyonu' nda dava açmak vatandaşın lehinedir.
- Avukatlar olarak, vatandaş lehine olan yolu seçmek zorundayız. Mahkemede dava açılacaksa müvekkil bilgilendirilmelidir.
- Sigorta şirketleri, her zaman olduğu gibi avukatlık ücretlerini 1 / 5' e indiren düzenlemeler getirmiş ve bunun uygulanması için de kanaatimizce girişimlerde bulunmuştur. Vatandaşla avukat arasında menfaat çatışması getirilmiştir. Vatandaşın parasını vermeyip sürdüren sigorta şirketleri sanki fakirmiş ve suçsuzmuş gibi avukatlık ücreti ödemekten önemli düzeyde kurtarılmıştır. Yani yaptıkları yanına kar kalmıştır. Oysa önceden sadece vatandaşın sigortaya ödeyeceği avukatlık ücretleri 1 / 5 idi. Zaten vatandaşın dava kaybetme ihtimali de az olmaktadır. Kaybetse bile zaten talebini bilirkişi raporuna göre küçük tuttuğu için fazla bir ücrete mahkûm edilmemektedir.

VI.4- TRAFİK KAZASI TAZMİNAT DAVASI NEREDE AÇILIR

Trafik kazası tazminat davası nerede açılır sorusunun cevabı uzun ve kafa karıştırıcı olabilir. Hep değindiğimiz gibi bu bir rehberdir. Amacımız hukukçuya, avukata rehber olmak değil, vatandaşa rehber olmaktır. O yüzden vatandaş olarak bu konuda bilmeniz gereken en önemli husus şudur: Trafik kazası hangi ilde olmuş olursa olsun çoğu sigorta şirketinin kendisi ya da bölge müdürlüğü ya da şubesi İstanbul' da olduğu için tazminat davası İstanbul' da açılabilir. Trafik kazası Ankara' da ya da Yalova' da olmuş olabilir. Kazada taraf olarak karşı tarafın sigorta şirketini gösterirseniz tazminat davanızı İstanbul

mahkemeleri' nde açmanıza bir engel yoktur. Ayrıca tavsiye ettiğimiz Sigorta Tahkim Komisyonu da İstanbul' dadır. Sigorta şirketlerinin çoğu da İstanbul' dadır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, davalının yerleşim yerinde, sigortacının merkez, şube, bölge müdürlüğü veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde, kazanın olduğu yer mahkemesinde açılabilir.

Sigorta şirketine yakın olmak, Sigorta Tahkim Komisyonu' na yakın olmak, daha tecrübeli hakimlerin olduğu İstanbul' da tazminat davası açmak avantajlı olabilir.

“

Sigortanın muhatap olduğu tazminat davaları, kaza nerede olmuş olursa olsun İstanbul' da açılabilir. Sigorta Tahkim Komisyonu da İstanbul' dadır.

VI.5- TRAFİK KAZASI TAZMİNAT DAVASI ZAMANAŞIMI

Ölümlü trafik kazasında zaman aşımı 15 yıldır.

Yaralanmalı trafik kazasında zaman aşımı 8 yıldır.

Maddi hasarlı kazada yaralanma ya da ölüm varsa bunların zaman aşımı uygulanır. Yoksa zaman aşımı 2 yıldır.

Bir kazada hem yaralı hem de ölü varsa yaralı için de zamanaşımı 15 yıldır.

Zaman aşımı konusunda birçok hukuki detay ve sorun vardır. Bunlar vatandaş için bilebileceği ve kolay anlayabileceği hususlar değildir. Bu nedenle detaya gerek görmüyoruz. Temel olarak bilmeniz gereken şey, zaman aşımı yukarıda belirttiğimiz gibi olup başlangıcı da kabaca kaza tarihidir.

“

Avukatlar arasında da genelde yanlış bilinen,

zaman aşımının 2 yıl olduğu bilgisidir.

Oysa zaman aşımı yaralanmada 8, ölüm olan bir kazada 15 yıldır.

VIII. HIZLI VE YÜKSEK TAZMİNAT İÇİN DİKKAT

Kaza sonrası tazminatın miktarının yüksek olması, tazminat alma sürecinin hızlı ve en az masrafla olması önemlidir.

Bu sürece etki eden bazı hususlara aşağıda değineceğiz. Hukuk kitaplarında bulamayacağınız ve tecrübeye dayalı bu bilgiler, size bu süreçte destek sağlayacaktır.

VII.1- HIZLI TAZMİNAT İÇİN HANGİ MAHKEME?

Daha önce yaptığımız açıklamalar doğrultusunda, yargı bakımından, kaza tazminatının en hızlı alınma yolu Sigorta Tahkim Komisyonu'nda açılacak bir davadır. Buna başvuru da denebilir. Diğer yollar, örneğin arabuluculuk ile almak belki çok hızlı olabilir ama sigorta, size bunu bir menfaati olmadan yapmaz. Sigorta şirketi ile arabuluculuk görüşmesi yaparsanız muhtemelen hakkınız olanın yarısından bile azını alırsınız. Bazen mahkemenin, komisyona göre avantajlı yönleri de olabilir. Bunları iyi bir tazminat avukatı değerlendirmelidir.

VII.2- HIZLI VE YÜKSEK TAZMİNAT İÇİN AVUKAT

1. HIZLI TAZMİNAT İÇİN AVUKAT ŞART MI?

Yasal olarak avukat tutma zorunluluğu yoktur ancak hakkınızı avukatsız almanız da neredeyse imkansızdır. Dişinizi çekmeniz için dişçi olmanız şart değildir. Evinize mobilya yapmak için mobilyacı olmanızı gerektiren bir kanun yoktur. Arabanızı da kendiniz tamir etmek isteyebilirsiniz. Avukat tutmadan da dava açabilir ya da hakkınızı arayabilirsiniz. Ancak tavsiye etmiyoruz.

Bunun bazı sebeplerini sayalım:

a) Trafik kazası tazminat alma işlemleri çok karışıktır.

b) Mevzuat sık sık değişmektedir.

c) Değişen mevzuatın nasıl uygulanacağı konusunda içtihatlar ve görüşler bile sık sık değişmektedir. Bir sene önce geçerli olan, bugün olmayabilmektedir.

d) Tazminat alım süreci, birçok taktik düşünce ve planlama gerektirir. İlk adımı, üç hamle sonraki adımı düşünerek planlamak gerekebilir. Tuzak kurmak, taktik yapmak vs. birçok hamle gerektirebilir. Satranç gibi düşünebilirsiniz. Tabi bunlar avukatlara da fakültede öğretilmemektedir. Bunları bilmek kanaatimizce avukatın zekasına ve deneyimine bağlıdır.

e) Karşınızda genelde sigorta şirketleri olur. Bunlar elbette paralı, imkanları ve avukatları çok olan bir hasım olarak karşınıza dikilecektir. Paranızı ne kadar geç

öderlerse o süre içinde o paradan para kazanacaklardır. Davayı size kaybettirme motivasyonları sadece bu nedenle bile yüksektir.

2. VATANDAŞ İYİ BİR AVUKATI BULABİLİR Mİ ?

Bir avukat olarak şunu söyleyebilirim ki davanız olduğunda iyi bir avukatı bulmanız neredeyse tamamen şanstır. Ancak bu rehberde anlattığımız hususları artık bildiğinize göre belki avukata sorabileceğiniz birkaç soru ile kaza hukukunda bilgili olup olmadığını ya da sizin menfaatlerinizi ne kadar önemseydiğini biraz anlamanız mümkündür. Peki bilgi sahibi olmak yeterli mi? Hayır yeterli değil. Tecrübeli olmak da gerekir. Zeki olmak da gerekir. Dürüst olmak da gerekir. Bunun gibi genel geçer her iş için lazım olan özellikler şarttır. Peki bunları anlamanın bir yolu var mıdır? Kanaatim bir meslek erbabı ile yapacağınız bir görüşme ile bunu anlama ihtimaliniz pek yoktur. Vatandaş ne yapacak da iyi bir avukata işini teslim edecek. Başında belirttiğimiz gibi bu epey bir şans meselesi. Ancak aşağıda yazdığınız başlıklar sayesinde daha donanımlı olacaksınız.

a. Türkiye’ de Uzman Avukat Sistemi Var mı?

Öncelikle şunu ifade edelim ki ülkemizde meslekte branşlaşma resmi olarak yoktur. Gayriresmi olarak yani uygulamada var mıdır? Genellikle yoktur. Avukatların büyük bir çoğunluğu ne işiniz olsa yapabileceklerini, davanızı alabileceklerini söyleyecektir.

Tıbbi bir probleminiz olduğunda bilirsiniz ki her doktor değil bazı branş doktorları size yardımcı olabilirler ve bu konuda yasal bir zorunluluk vardır. Yani aslında sistem, sizi, tıbbi sorunlarınızla ilgili olarak korunmaya layık görmüş ve doktorları uzmanlığa yönlendirmiştir. Yönlendirmekle de kalmamış resmi olarak eğitim, sınav vs. yollar ile onları branşlara ayırıp sadece belli dallarda çalışmak konusunda yetkilendirmiştir. Bu sayede avukatta olduğunun aksine bir doktor size hem boğazınızdaki soruna hem de beyninizdeki soruna derman olabileceğini söyleyemez. Bu da size, iyi bir doktor bulma arayışında önemli bir avantaj sağlar. Eğer bacağınız kırılmışsa diğer branşlardaki binlerce doktoru sadece bu unvanı sayesinde elemiş olursunuz. Ortopedist değil ise mesela beyin cerrahı ise evet ikisi de doktordur ama bilirsiniz ki artık bu doktorla ilgili bir araştırma yapmanıza gerek kalmaz.

b. Türkiye’ de Avukatlar Yeterli Eğitim Öğrenim Almakta mıdır?

Aşağıda bazı ülkelerde avukat olabilmek için gereken eğitim tablo halinde verilmiştir. Bu tabloda yer alan “ sınavlar “ bizde yoktur. Yıllar önce çıkan bir yasa iptal edilmiş en son çıkan yasa da uygulanmaya başlamamıştır ve budanmış hali ile çok da bir işe yarayacağını düşünmemekteyiz.

Çok geniş bir alana sahip hukuk gibi bir dal için 4 yıl son derece yetersizdir. Üstelik bu 4 yıllık eğitimin içinde inkılap tarihi vb. lise dersleri de okutulmaktadır. Bunları da çıkarırsanız geriye epey az bir eğitim süresi kalmaktadır.

c. Türkiye’ de Avukatlar Bir Sınava ve Elemeye Tabi midir?

Hukuk fakültesinde öğrenim 4 yıldır. Bu 4 yıldan sonra 1 senelik bir staj sonrası hiçbir sınava girmeksizin avukat olabilir. Staj dediğiniz de genellikle 1 yıllık staj süresinin bir şekilde doldurulmasından ibarettir. Yani avukatlık mesleği, adeta bedavadan sahip olunan bir meslektir diyebiliriz. 5 sene önce çıkan sınav uygulanmıyor. Uygulansa da kotası yok.

Araştırmamıza göre 2023 itibarıyla 103 hukuk fakültesi bulunmaktadır.

Devletteki hukuk fakültesi sayısı 55; özeldeki hukuk fakültesi sayısı 48’ dir. Bunlardan yaklaşık 20’ sinin de dekanı hukuk mezunu değildir. Benim fakülteyi kazandığım 1990 yılında sanırım ülkede 7 tane hukuk fakültesi vardı. Şimdikininki aksine parayla fakülte okumak imkânı da yoktu. Artık durumun değerlendirmesini okuyuculara bırakıyorum.

Ülke	Avukatlık Eğitim Süresi	Notlar
ABD	7-8 yıl	Lisans (3-4 yıl) + Hukuk Fakültesi (3 yıl) + Baro Sınavı
Kanada	7-8 yıl	Lisans (3-4 yıl) + Hukuk Fakültesi (3 yıl) + Baro Sınavı
İngiltere	5-6 yıl	Hukuk Fakültesi (3 yıl) + Staj (1-2 yıl) + Baro Sınavı
Almanya	6-7 yıl	Lisans (4-5 yıl) + Hukuk Fakültesi (2 yıl) + Baro Sınavı
Fransa	6-7 yıl	Lisans (4-5 yıl) + Hukuk Fakültesi (2-3 yıl) + Baro Sınavı
Japonya	6-7 yıl	Hukuk Fakültesi (4-5 yıl) + Baro Sınavı
İtalya	5-6 yıl	Hukuk Fakültesi (5 yıl) + Staj (en az 6 ay) + Baro Sınavı
İspanya	5-6 yıl	Hukuk Fakültesi (4-5 yıl) + Staj (1 yıl) + Baro Sınavı
Türkiye	4-5 yıl	Hukuk Fakültesi (4 yıl) + Staj (en az 1 yıl) + Baro Sınavı
Hindistan	5-6 yıl	Lisans (3-5 yıl) + Hukuk Fakültesi (2-3 yıl) + Baro Sınavı

Mezun olunan fakültenin adının da avukatlık fakültesi olmadığına dikkat çekmek isterim. Bu fakülteler avukat mezun etmez. Hâkim de mezun etmez. O nedenle de avukatlık hariç her meslek sınav yapar. Avukatlar neden sınava tabi değildir. Ülkemiz insanı sınavdan geçmiş, elenmiş bir meslek erbabını hak etmiyor mu?

Maalesef her hukuk mezunu avukatlık yapabilir. Sınavsız, seçmesiz kimse hâkim olmaz, noter olamaz, bir bankaya giremez, herhangi bir şirkette çalışamaz ama avukat olacağım ben derse bir ölçmeye, seçmeye, elemeye tabi olmadan avukat olabilir. Böyle avukat olunabilen bir ülkede branş vs. elbette çok lüks bir özlem oluyor.

Yazılarını çok beğendiğim (artık yazmıyor sanırım) Gülay GÖKTÜRK’ ün 31.03.2005 yılında Tercüman Gazetesi’ nde yazdığı makaleyi o kadar beğenmişim ki metnini saklamıştım. O zamanlar 8 yıllık avukattım. Avukatlık mesleğine dair ümitlerim vardı. Şimdi aradan 18 yıl geçmiş ve maalesef o günküden çok daha vahim bir durumdayız. Üstelik avukatların bu durumdan ciddi bir şikâyeti ve çözüme yönelik bir gayreti de yok. Sınav gibi en temel

meselede bırakın bir gayret göstermeyi tam aksine sınav olmaması gerektiği yönünde temennilerde bulunabilmektedirler. Bu konularda çok şey yazabiliriz ancak konumuz bu değil. Şimdi o yazıdan bazı alıntılar yapıyorum:

“ Devlet, hâkim kadrolarına "cahil" hukukçu sızmasını önlemek için sınavlar yapıyor.

Peki, vatandaşlar olarak bizim güvencemiz ne?

Biz, avuç dolusu para verip tuttuğumuz avukatların bu "diplomalı cahiller” den biri olup olmadığını nereden bileceğiz?"

Şimdi, şöyle bir düşünelim:

Adalet Bakanlığı'nın açtığı hakimlik sınavının sonuçları ortada: Katılanların sadece yüzde 10'u barajı aşabilmiş. Avukatlar da o hâkim adayları ile aynı hukuk fakültelerinden mezun olduğuna göre, şu anda stajını bitiren ve mesleğini yapmaya başlayan avukatların yüzde 90'ının da tıpkı hâkim adayları gibi mesleki yetersizlik içinde olduklarını düşünmemek için hiçbir sebep yok.

Yani bizler, yasal haklarımızı korumak için bir avukat tuttuğumuzda ateşle oynuyoruz. Çünkü, aslında işini bilmeyen o yüzde 90'lık kitleden birine denk gelme ihtimalimiz çok yüksek!

Devlet çalıştıracığı hâkim için bir kalite kontrol testi yapıyor, ama vatandaşın böyle bir test yapma imkânı yok. Çünkü stajyer avukatlar sınava girmek istemiyor!

Bir an için, hakimlik sınavına benzer bir sınavın avukatlık için de yapıldığını düşünün. Her yıl yapılan bu sınavlara hangi hukuk fakültelerinden kaç mezunun girdiğinin ve kaçının barajı aştığının; hangi okulun başarı grafiğinin nasıl gittiğinin da yayın organlarında yayınlandığını...

O sınavda sürekli "O" çeken bir fakülteye kim gitmek ister?

Mezunlarının ne avukatlık ne de hakimlik yapma hakkı kazanamadığı bir okula kim para öder?

Kim öyle bir fakülteyi tercih listesine alır?

İşte özel ya da devlet üniversitelerinin kalite kontrolü asıl böyle yapılır. Üniversiteler arası rekabet; "üniversite borsa" sı böyle oluşur. O sınav sonuçları, parayla diploma satan sözde eğitim kurumlarının kâbusu olur. "Kaliteli ürün çıkarmayan" yani iyi öğrenci yetiştirmeyen okulun değeri düşer; bazıları da bu rekabet içinde zamanla elenir gider.

Yüksek öğretim kurumlarının açılışını belli asgari koşullara bağlamak, bu koşulların varlığını doğru dürüst denetlemek, yüksek öğretim kurumlarının belli bir standardı yakalamasını sağlamaya çalışmak elbette gereklidir.

Ama, özellikle yüksek öğretim kurumlarının bu kadar çoğaldığı ve çeşitlendiği; aralarında ciddi standart farklılıklarının olduğu bir ortamda, asıl denetimi yapacak olan, o hizmeti tüketenlerdir; yani eğitimin müşterileridir, veliler ve öğrencilerdir.

* * *

Eğitim artık diğer sektörler gibi bir sektör. Bütün dünyada hizmet sektörünün en hızlı büyüyen, en dinamik dalı... Tıpkı diğer sektörler gibi burada da denetim en sağlıklı bir şekilde piyasa tarafından yapılabilir. Ama sağlıklı işleyen bir piyasa için, tüketicilerin doğru enforme edilmesi, piyasanın sağlıklı verilerle beslenmesi gerekir.

Toparlayacak olursak, "Avukatlık Sınavı" türü sınavlar sadece vatandaşları ehil olmayan meslek sahiplerinden korumak için değil; aynı zamanda öğrenci adaylarını ehil olmayan fakültelerden korumak, eğitimde sağlıklı rekabeti sağlamak için de gereklidir.

3. Arkadaşımın Avukatı Vardı İşini Halletti Mantiği Doğru mudur?

Avukatlık mesleğinde, bizim meslek büyüklerimizin de zamanında bize söylediği bazı sözler vardır. Bunlardan biri de " iyi avukatın reklamını müvekkili yapar. Böyle böyle tanınırsınız. İşinizde iyi iseniz mutlaka sizi bulurlar. " anlamına gelen sözlerdir. Bu tamamı ile mantıksız, imkânsız, romantik olmaktan öteye gitmeyen bir söylemdir.

Türkiye' de bugün 175 bin civarı avukat vardır. Bir vatandaşın ömrü boyunca avukata işinin düşmesi ihtimali zaten çok azdır. Bir davası olduğunda bu davanın bitmesi ve sonucunu görüp kazandım ya da kaybettim demesi de ortalama tahminimce 6 yıldır. Hadi başına davalık bir iş geldi ve avukat tuttu ve dava da 6 yılda bitti ve kazandı / kaybettii diyelim. Bir kerelik bu deneyim sonrasında bu avukatın iyi olmadığına karar verdi diyelim. Bir daha muhtemelen zaten başına davalık bir iş gelmeyecektir ve bu vatandaş iyi bir avukatı olmadığı çıkarımında bulunmuştur. Yani kimseye iyi bir avukat tavsiye edecek durumda değildir.

Farz edelim ki bu avukatın iyi bir avukat olduğuna karar verdi. Sadece bir kerelik bir olayda bu avukatın iyi bir avukat olduğuna kanaat getirmesi ne kadar sağlıklıdır. Bir makarnadan

bahsedecek olsanız o makarnayı ve başka marka makarnaları defalarca deneme şansınız vardır ve makarnanın iyi olup olmadığı neticede çok da teknik bir iş değildir. Netice olarak bir vatandaşın iyi bir avukatı bulması da anlaması da tavsiye etmesi de ve bu yolla piyasada iyi avukatların bilinebilir olması da imkânsız gibi bir şeydir.

Bir de arada devlet vardır. Bir mahkeme vardır. Çok iyi çalışan harika bir avukatın bile dava kaybetmesi bazen yanlış karar veren bir mahkeme nedeni ile anlaşılabilir. Mahkemenin çok yavaş bir yargılama yapması söz konusu da olabilir ki avukat bu konuda genelde çaresiz ve suçsuzdur. İşte bu gibi durumlar nedeni ile bile bir avukatı doğru değerlendirmek mümkün olamayabilmektedir. Aynı konuda, aynı davayı, iki kardeş için de açtık. Birinin düştüğü mahkemede dava uzun sürdü; diğerinin düştüğü mahkemede dava kısa sürdü. Üstelik her verisi aynı olan iki davanın sonuçları da farklı çıktı. Demek ki kötü bir avukatın bir davayı kısa zamanda bitirmesi onun iyi olduğunu göstermeyeceği gibi iyi bir avukatın davayı daha uzun sürede bitirmesi de onun kötü bir avukat olduğu anlamına her zaman gelmez. Son derece kötü bir avukatın açtığı dava, iyi bir hâkimin elinde kısa zamanda ve olumlu da sonuçlanabilir.

Bir vatandaşın, avukatı sağlıklı değerlendirme imkânı olmadığı görüşümüzü anlayabilmeniz için bir örnek verelim:

Örneğin tazminatın miktarı kadar alma süresi, yargı masrafları yani maliyeti de önemlidir. Aynı olayın iki farklı kişinin başına geldiğini düşünelim. Aynı yaşlarda ve mesleklerde olan her şeyi aynı olan Ahmet ile Hakan aynı kazada aynı şekilde yaralanmış olsun. Sadece avukatları farklı olsun. Yani burada farklı olabilecek şey, avukatların farklı olması nedeni ile tecrübe, bilgi, zekâ gibi faktörler oluyor. Bunun dışında her şey aynı.

Şimdi aşağıdaki sadece birkaç soruda ve örnekle bile nasıl farklı ihtimaller olabileceğini göreceksiniz. Bu örneklere göre kim karlı ve kimin avukatı iyi iş çıkardı siz değerlendirin.

a) Ahmet, 500 bin TL tazminatı 1 senede; Hakan' ın ise 700 bin tazminatı 5 senede aldı.

b) Ahmet, % 10 faiz, Hakan % 5 faiz aldı.

c) Ahmet, davada kısmen kayıp olması halinde karşı tarafın avukatına ödemesi gereken ücretler ve cebinden çıkacak yargılama giderleri de dahil bütün riskler konusunda bilgilendirildi. Hakan ise dikensiz ve garantili bir yolda ilerlemeye başladığını sandı.

d) Ahmet, davasını kısmen kaybetti ve 2 bin TL masraf ödemek zorunda kaldı. Hakan davasını kısmen kaybetti ve 10 bin TL masraf ödemek zorunda kaldı. Tazminatı 690 bine düşmüş oldu.

e) Ahmet, tazminat sürecinde avukatına ulaşmakta ve sorularına cevap bulmakta sorun yaşamadı. Hakan ise ulaşıp sorabildiğinde hallederiz, sen anlamazsın gibi bir tavırla karşılaştı.

f) Ahmet, daha bu sürecin başında, izlenebilecek yollar ve bunların karı zararı gibi konularda bilgilendirildi ve ne kadar süre içinde neler olabileceğini de öğrenmiş oldu. Hakan' a ise tazminatını 1 ayda alırız sen merak etme dendi.

g) Ahmet, avukatı ile % 20 ücret ile anlaştı; Hakan % 15 ile anlaştı.

Bu gibi bilgileri ve tecrübeleri kitaplarda, televizyon programlarında hatta fakültede derslerde bulamazsınız. Bu yazıya rehber deme sebepimiz de biraz bundandır. Önemli olan, sizin her şeyi çözebilecek olabilmeniz değildir. Bu zaten mümkün de değildir. Önemli olan sizi bekleyen nedir bu konuda fikir sahibi olabilmenizdir.

4. *İnternette En iyi Kaza Avukatı İstanbul Yazdım Buldum*

İnternette biraz anlıyorsanız, yapmış olduğunuz bu tür aramalar neticesinde çıkan “ en iyi kaza avukatı “ ya da ” Konya’ nın en iyi trafik kazası avukatı ” gibi aramalar sonucu birinci sayfada çıkanların neden birinci sayfada çıktığını bilebilirsiniz. Bu sonuçlar, o avukatların iyi ya da kötü avukat olduğu ile ilgili bir bilgi vermez. Bu yönde bir değere sahip olmaz. Çünkü internette birinci sayfada çıkmanın avukatlıkla ilgili olmayan başka bazı yöntemleri vardır. Bazı kelimeleri alakalı alakasız yazıda geçiren makalelere rastlamışsınızdır. Lafı uzatıp her fırsatta trafik kazası ya da kaza avukatı gibi kelimeleri anlamsızca kullandıklarını fark edebilirsiniz. Ayrıca Google’ da para verip ilk sırada çıkama imkânı da vardır. İşte bu veya başka yöntemlerle ilk sayfada çıkarlar. Tekrar ediyoruz ki Google’ da, internette ilk sayfada çıkmak ile “ iyi “ olmak ya da “ kötü olmak “ arasında bir bağlantı yoktur. Size bu konuda bir ipucu vermez.

5. *Avukat Ararken Bu Kadar Çaresiz miyiz?*

Sadece avukatlık mesleğinde değil, sınavı ve değerlendirmesi olmayan her meslek için durum böyledir. Ancak avukatlık mesleğinde sonucu almanız çok uzun sürdüğünden ve iş çok teknik bir iş olduğundan bir kanaate varmanız çok zordur. Yani kanaatimizce evet bu kadar çaresizsiniz. Televizyonunuz bozulduğunda tamircinin işinin sonucunu hemen görür ve tamir oldu ya da olmadı ya da oldu ama 3 gün sonra yine bozuldu diyebilirsiniz. Arada devlet de yoktur. Yapabilmişse o yapmıştır yapamamışsa da o yapamamıştır.

Ancak bu rehberi bir kere okuyanların bu konuda çok daha şanslı olacaklarına inanıyorum. Çünkü artık bazı sorular sorabilir ve verdiği cevapları değerlendirebilirsiniz.

İyi bir tazminat avukatının yapması gereken süreyi, masrafları ve kazancı birlikte değerlendirmek ve alternatif yolları müvekkiline sunmasıdır. Kimi zaman tahkim faydalı mahkeme zararlı olabilir kimi zaman da tersi olabilir. Sizler sadece böyle olasılıkların bilincinde olun.

6. *Şunları Diyenlerle Muhatap Olmayın!*

Kaza sonrası telefonunuz hiç susmayacaktır. Birçok kişi sizi defalarca arayacak ve size yardımcı olmak istediğini söyleyecektir. Size telefon eden, sizi arayan, sizin bulmadığınız, sizi bulan biri ile muhatap olmayın. Bu kişi kendisine avukat diyebilir ya da hasar danışmanı diyebilir. Ne olduğunu bilemezsiniz. Hasar danışmanı diye yasal bir iş olmadığından bahsetmiştik. Sizin işinizi komisyon ile bir avukata satacaktır. Bu kişi akrabanız bile olabilir. Kesin olan şey şudur ki bu kişiler avukat olsalar bile, sizin

bilgilerinizi yasa dışı yollardan ve muhtemelen rüşvet ile adeta satın almışlardır. Böyle birine güvenir misiniz? Size sözde hasar firmalarından bahsetmiştik. Siz aramadığınız halde sizi arayanları savcılığa şikâyet edebilirsiniz.

7. Peki Bir Gün Kaliteli Hukuk Hizmetine ulaşabilecek miyiz?

Lafın sonunda söyleyeceğimizi en başında söyleyelim ki o da şudur:

“ Avukatların bir numaralı problemi maalesef yine kendileridir. “ İşte problemin çözülmesi de maalesef bu nedenle pek mümkün görünmemektedir. Çünkü avukatların gerçek birkaç önemli problemden habersiz olup ya da önemsemeyip, komik denebilecek ve aslında haklılığı da pek olmayan başka talepler için uğraşmaları, gerektiğinde yürüyüş bile yapmaları ümidimizi kırmaktadır. Üstelik biz bu meslek gurubunun, kanaatimizce önemsiz olan ama kendilerinin önemsedikleri bazı taleplerini bile yetkili mercilere götürmediklerini, onlarla siyasi sebeplerden dolayı muhatap olmadıklarını gördük. Yani meslek için talebiniz varsa bunu iletmeniz gereken yer doğal olarak devletin ilgili kurumlarıdır. En büyüğüne ulaşmak ve derdine dermen aramak en önemli vazifedir. Yani akli başında olan herkes, bir derdi varsa çözüm mercinden bir talepte bulunması gerekeceğini bilir. İsteyerek ya da istemeyerek, mutlu ya da mutsuz bir şekilde her ne olursa olsun mesleğin iyiliği için taleplerde bulunmaktan ve bu talepleri ilgililere anlatmaktan yüksünen, bunu zul gören hatta görüşenlere de saldıran bir meslek grubundan ümidimiz şahsen yoktur. Oysaki mesleğin sorunlarını belirlemek de bu sorunlar için çözüm talep etmek de çözüm aramak ve imkân kabiliyetinde çözüm sunmak da isteğe bağlı bir iş değil, bir görevdir.

Avukatların kendilerine sahte ve haksız bir “ önem “ atfetmenin yolu olan küçük işler peşinde koştuğunu görüyoruz. Örneğin avukatlık kimliğinin bankalarda ya da her türlü işlemlerde normal kimlik yerine geçmesi için mücadele verdiğini görüyoruz.

Neden avukatın her yerde geçen ayrı bir kimliğin olsun. Adliyeye girerken ya da cezaevi gibi mesleki bir faaliyetin nedeni ile avukat olduğunu ispatlamak için kullanması gereken bir kimlik, neden asıl kimlik yerine geçsin. Bu hem bir karmaşaya hem de saçma bir ayrımcılığa sebep olmaktadır. Onca sınavdan geçmiş, her kademesi için emek verip başarılı olmuş olan bir yeminli mali müşavirin ya da bir doktorun ya da bir nalburun kimliğinden neden daha değerli avukatın kimliği ya da kendisi. Neticede her yıl yaklaşık 18.000 kişi hukuk fakültesinden mezun oluyor ve bunların avukat olmaları için de önlerinde bir engel yok. Her hukuk mezununun sadece hukuk mezunu olmak ile hâkim olamadığı, bir bankada iş bulamadığı, noter olamadığı ama avukat olabildiği bir mesleğin mensuplarının kendilerini önemliymiş gibi gösterme arzusu da mesleğin kalitesinin durumunu gözler önüne seriyor.

Avukatlar ve meslek birlikleri başka hangi önemli meseleleri gündemlerine alabiliyor? Siyasi ve ideolojik sloganların önüne geçebilecek kadar güçlü olmamakla birlikte mesela sanki kendisi adliyede mesai yapan bir görevliymiş gibi adliyede avukatlara ücretsiz otopark ya da adliye binasında avukatlara da hakimler gibi ücretsiz ya da indirimli yemekhane olsun ya da sanki her gün Kaliforniya ya da Amsterdam adliyesinde

duruşmaları varmış gibi kırmızı pasaport peşinde koşmaları... Alışveriş merkezinde, hava limanında bile kapıdan geçerken aranmamak gibi ayrıcalıklar için efor sarf eden avukatlar ve meslek örgütleri, binlerce hukuk mezununu avukat olmak istediklerinde sınava sokmayı ve böylece avukat kalitesini arttırmayı, avukat enflasyonunu azaltmayı önemsemiyorlar. Daha da kötüsü, önemli bir kısmı da yıllarca bu sınavın çıkmasına karşı çıkmıştır. Avukatlık mesleği sınavla değerlendirilemez gibi romantik ve mantıksız görüşlerle avukatlık sınavına karşı çıkmışlardır. Yani doktorlar uzmanlık sınavına giriyorlar (ki zaten bu fakülteler doktor mezun ediyor), hakimler, savcılar, muhasebeciler sınava giriyor, yakında emlakçılar bile belki sınava girecek ama avukatlık mesleği, fakülteyi bitiren yılda yaklaşık yirmi bin mezuna sebil bir meslek olmaya devam ediyor.

1971 yılında yayınlanmış ve hem mevzuat tekniğine hem de zamanın ruhuna uymayan ve hatta komik olan maddelerle dolu Avukatlık Meslek Kuralları' nı değiştirmeyi bile düşünmeyen bir meslek grubunun ve üyelerinin kendilerine ve sizlere ne kadar faydası olabilir takdirinize bırakıyoruz.

Netice olarak da avukatların ve mesleklerinin önemli bir hale gelmesi de değerli bir hale gelmesi de vatandaşların iyi avukata ulaşabilmesi de iyi avukatın yetilebilmesi de bunca mezunun olduğu ve bunca haksız menfaat gruplarının avukatların işini elinden aldığı ve avukatlar dahil kimsenin de umursamadığı bir ortamda mümkün olmayacaktır.

8. Sözde Hasar Firmalarına Karşı Avukatlar Tepkili mi?

Avukatların ve meslek örgütlerinin verdikleri tepkilerden hatta tepki vermemelerinden anladığımız kadarı ile sözde hasar firmaları, avukatların pek umurunda değil. Bu hasar firmalarının varlığı, işlerini ellerinden almaları ve hatta avukatları üç kuruşa çalıştırmaları gururlarını kırmıyor ama bir bankada, banka memuru kimlik istediğinde ille de “ avukatlık kimliğini ” gösterip de o kimlikle işlem yaptıramayanınca çok rencide oluyor ve hatta davalar açıyor. Barolar da bu konuda bildiriler düzenliyor.

Her yıl vatandaşın üzerinden çok çok ciddi meblağlarda haksız kazanç sağlamalarına, vatandaşın haklarını riske atmalarına rağmen avukatların da avukatların meslek birlikleri olan baroların da bu konu üzerinde birkaç önemsiz, göstermelik işler dışında bir şey yaptıklarını görmedik. Birkaç baronun çok emek verdiği ve bu kişilere davalar açtıklarını biliyoruz ancak böylesi yetersiz bir vizyon ile bataklıkta sineklerle mücadele tesirinde kalmaktadır.

Avukat, kendi hakkını aramıyor ve bunu önemsemiyorken devletten, bu konunun farkında olmasını ve üzerine gitmesini beklemek hakkaniyetli ve mantıklı olmayacaktır.

Kendilerine hasar danışmanı diyenlerin, adli tıp kongrelerine sponsor olduklarını dahi duymuşken ve adeta bankaymış gibi ülkenin her ilçesinde “ şube “ açtıklarını, kazazedelerin kapılarına gidecek elemanlar istihdam ettiklerini, kazazedelerin kişisel bilgilerine kaza olur olmaz haksız bir şekilde ulaştıklarını görünce artık bir umudumuz da kalmıyor. Oysaki barolar ve onu oluşturan avukatlar bu konuları ciddiye alsa, devletin de desteği ile bu firmaları birkaç günde ortadan kaldıracaklardır. Vergi bakımından üzerine gidebilirler. Kişisel verilerle ilgili cezalar kesebilirler. Noterlerden yapılacak basit bir sorgu

ile binlerce vekalet alanları tespit edip avukatlık mesleğine aykırı iş yapan bu aracıları, müşteriymiş gibi arayıp cezai takibat yapabilirler. Aracıların aldığı kazançların kazazedeye iadesi ile ilgili bir yasa çıkarabilirler. Son zamanlarda yapılan güzel bir düzenleme, kaza tazminat başvurularının sigortaya sadece kazazede ya da yasal temsilcisi olan velisi ya da avukatı tarafından yapılabileceği ve kaza tazminatlarının devredilemeyeceği şeklindedir. Ancak bu haksız menfaat grupları takibe alınmadıkça, devletin baskısını görmedikçe vatandaşlar, bu sözde hasar firmaları ile muhatap olmaya ve kaza sonrası her gün telefonla taciz edilmeye, işlerini de bu kişilere vermeye devam edeceklerdir. Bu gidişle vatandaş maalesef kaza yaptığında bu kişilerin eline düşmeye devam edecektir.

IX. KENDİMCE TESPİTLER – NOTLAR

Bu bölümde uzun uzun açıklamalar, gerekçeli cevaplar, yazılar yazmayacağım. Şunu düşünebilirsiniz: 52 yaşında, 27 yıl davalarla uğraşmış, kimseden bir beklentisi olmayan, sıradan bir vatandaş olarak benim bu konularda söyleyeceklerimin son özet cümleleri bunlar. Doğrudur yanlıştır; beğenirsiniz ya da beğenmezsiniz. Biri de böyle demiş der, fikir olarak istifade edersiniz; ya da etmezsiniz.

VIII.1- ÜNLÜYE - SOSYETEYE ADALET FARKLI MI İŞLİYOR?

Muhtemelen aklınıza gelen ünlülerin torpilli olduğundan falan bahsedecek olmamdır. Ben farklı bir yerden yaklaşım kısaca şunları söylemek istiyorum. Normal bir vatandaş olarak birisine araba ile çarpıp yaralandığınızda ya da öldürdüğünüzde tutuklanma ihtimaliniz çok değildir. Tutuklanma konusu zaten çok muallak her hâkime göre değişebilecek bir konudur ondan bahsetmiyorum. Ancak ünlü biriyseniz, mutlaka basında, medyada, sosyal medyada haber olacaksınız. Artık sizin siyasi görüşünüzden, kimlerin konserine çıktığınızdan ya da çıkmadığınızdan, kimlerle poz verip vermediğinizden tutun da servetinize, mal varlığınıza kadar türlü türlü karalamalar, linçler olacak. İşte ben o ünlü kişi yerinde olmaksızın gariban sade bir vatandaş olduğuma şükrederdim. Çünkü kanaatim odur ki normalde tutuklanmayacak olan bu olayın şüphelisi ünlü ise tutuklanma ihtimali çok yükselir. Normalde alt sınırdan her kes gibi ceza verilecekken alt sınırdan uzaklaşılır ve daha fazla ceza verilir. Geçmişte ve yakın geçmişte de ünlülerin, zenginlerin vs. trafik kazalarına şahit olduk. Röportaj vermiş olduğum da oldu. Bu kazalarda mahkemeler bence büyük baskı görmektedir. Ayrıca kazanın mağdurları için de çok mantıksız ve insafsız saldırılara şahit oluyorum.

Mesela kadın kocasını kaybetmiş. Kazaya sebebiyet veren kişi de ona iyi bir tazminat teklif etmiş ve kadın da kabul etmiş. Bu olay ünlü birinin başına gelmemiş olsa kimse sesini

çıkarmaz. Ama kazaya sebebiyet veren kişi ünlü olunca artık ona vurmak isteyenlerin öfkesi, tazminat karşılığı affeden mağduru da vurmaya başlıyor. Sen nasıl affettin; kocanın kanını para ile sattın gibi aslında son derece mantıksız, vicdansız, bencil laflar edildiğini görüyoruz.

İsmi lazım değil bir ünlünün karışmış olduğu kazada verdiğim bir röportajda birkaç aydan fazla hapis yatması söz konusu olmayabilecek bir olayda ölenin karısı ünlü hakkındaki şikâyetinden vazgeçti diye linç edildiğinde şunları demiştim:

“ Bu nedenle şehit ailesini mağdur etmemek için elinden geleni yapmaktan geri durmamıştır. Bu anlamda, mahkemenin vereceği ve yıllar süren yargılama sonucunda vereceği manevi tazminatın çok üzerinde bir tazminat teklif etmiş olabilir. Eğer kazayı yapan, muayenesi yapılmamış, eski, bakımsız, ucuz bir arabanın sahibi olsaydı, aynı kaza için, aynı netice için mahkeme, yıllar sonra belki 150.000-TL manevi tazminata hükmedecekti. Mahkemenin hükmetmesi bir şey ifade etmiyor. Mağdur bu tazminatı muhtemelen tazminatı tahsil edemeyecekti. İşin maddi tazminat kısmı ayrı. Onu zaten suçlu değil sigortası ödüyor. Bir dava açıp alabiliyorsunuz. Ölen ölüyor keşke ölmese ama hayat bir dakika bile durmuyor devam ediyor. İhtiyaçlar, ödemeler, eğitim giderleri vs. bunların karşısında şehit eşinin yanında hangimiz olacağız. Şimdi bakıyorum şikâyetinden vazgeçmiş diye hakaret içerikli sözler sarf ediliyor şehit eşi hakkında. Sanki bu bir kaza değil, sanki fail terörist ve sanki rahmetli de polis memuru da çatışmada terörist tarafından ve kasten öldürülmüş. Biri de çıkıp al sana şu kadar tazminat, sakın şikâyetinden vaz geçme dememiş ve bu mangalda kül bırakmayan, kraldan çok kralcılardan biri bu teklifi bugün yapar mı acaba... Trafikte yüzlerce kaza sonucu ölüm oluyor. Hangi birisinin eşine gidip şikâyetinden vazgeçme diyor. “

VIII.2- HIZ SINIRLARI

Kanaatimce kimsenin uymadığı bu saçma hız sınırlarına bu sınırları koyanlar zaten muhatap bile olmamaktadır. Çünkü genelde emniyet şeridinden ve çakarlı tabir edilen araçlarla hızla gidebilmektedirler. Ancak bir aracın okul bölgesi diye 30 km hız ile gitmesini beklemek, 70 ile rahat alınabilen bir virajda 20 – 30 gibi hız sınırları koymak sürücülerle dalga geçmek gibi bir şeydir. Bu hız sınırlarına uyulsa trafik felç olur. Bölünmüş şehirlerarası yolda 110 km. ile gitmek; yerleşim yeri içinde 50 km ile gitmek ne kadar gerçekçi ve bilimsel. Biri bunları araştırırsa da bilsek.

VIII.3- DİKKAT KANUN YOK, RADAR VAR. GEÇİNCE GAZLAYABİLİRSİN

Hiç anlamadığım ve anlayamayacağım bir durum bu. Kanunlar belli; hız sınırları belli, yaptırımları belli. Radar var diyerek vatandaşı uyarmanın bir yükümlülük olması çok tuhaf. Radar var diye uyarmazsan ceza iptal ediliyor. Radar var yavaşla yoksa ceza ödersin

radardan sonra ceza ödemezsin demenin trafik güvenliğine ve kanunlara saygılı vatandaş profiline faydası mı var zararı mı? Devlet, koyduğu kanunlara uymayanları cezalandırmalı değil mi? Böylece vatandaş bu sayede yasalara uymak için bir özen göstermeli değil mi? Radar koymasanız da hız sınırı kanunla konulmuş o aynı hız sınırı değil mi ve uymamanın cezası yok mu? Bir devlet vatandaşına nasıl böyle bir kopya verebilir şimdi radar var sonrasında gazla diyebilir ben anlayamıyorum.

VIII.4- SOL ŞERİTTE SİESTA

Çok sık rastlıyorum. 4 şeritli otobanda, en sol şeritte yavaş yavaş gidiyor. Arkasında elli tane araç kuyruk olmuş ama önü belki 2 km boş. Arkasındakiler fark etmiyor, trafik var sanıyor. Bu adama korna çalıyor, selektör yapıyorsun tınmıyor. İşte bu adamın ruh halini çok merak ediyorum. Nasıl bir insan olmak lazım ki insanlara bu saygısızlığı reva görebilesin ve utanmayasın.

VIII.5- GÖRÜNÜR OL

Gündüz de görünür olmak için farları yakmanın önemini fırsat bulmuşken ifade etmek istedim. Tabi akşam karanlığında bile far yakmadan gezenlere bir şey demiyorum. Gri araç, siyah araç, hava yağmurlu, görüş zaten zor ve önünde arkanda farlarını yakmamış hayalet gibi seyreden bir araç. Artık çoğu araçta gündüz farı var ama olsa da olmasa da gece olsun gündüz olsun hava açık olsun kapalı olsun mutlaka farları açmakta görünür olmak ve kazalardan kaçınmak bakımından büyük fayda olduğunu hatırlatmak istedim.

VIII.6- BİR TÜKETİCİ OLARAK SİGORTA YAPTIRMAK KONUSUNDAKİ DÜŞÜNCEM

Uzatmayacağım. Özetle şu: Ben bu primleri öderim, hiç de bir zarar doğmaz yani sigortaya işim düşmez. Ancak zarar doğar da sigortadan tazminini istersem illaki bir sebep bulurlar ve kapsam dışı deyip ödemezler. Bu benim şahsi vesvesem diyelim.

VIII.7- BURASI DAĞ BAŞI MI EFENDİ !

Köyün delisi ben miyim burada da fazla detaya girmeden şunu demek isterim: Siz siz olun, öyle değilse bile sanki dağ başıymış ve hak da yokmuş hukuk da yokmuş gibi temkinli olun. Suçlular polisten korkmuyorsa ki niye korksun; mahkemeden korkmuyorsa ki niye korksun kazayla yaşıyoruz demektir. Elinde silah sokak ortasında sizi tehdit eden

biri polisi görse ciddiye alır mı? Polis yapma kardeşim, etme kardeşim deyip ikna etmeye çalışır. Adam seni vurursa da zabıt tutar. Silahımı atmazsam beni vurur demiyorsa ; kaçarsam beni vurur demiyorsa hiçbirimiz güvende değiliz demektir. Tabi suçlular güvende. Gece gündüz büyük fedakarlıkla çalışan polislerimiz onca uğraşip operasyon yapıp yakalasa ne olur. Hiç bir şey olmaz. Adliyenin bir kapısından girer, ifadesini verip öbür kapısından çıkar. Belki tutuklanır biraz yatar ama sonunda tatmin edici bir ceza da almaz. İndirimiydi,, infaz yasasıydı derken sokakta dolaşmaya devam eder. Soruyorum şimdi burası dağ başı mı efendi... Bilmem!

VIII.8- CANI YANMIŞ KAZAZEDENİN YANILSAMASI

Diyelim ki çocuğunu trafik kazasında kaybetmiş bir baba, avukat olarak size geldi. Çocuğuna çarpan aracı kullanan şoförü yakalasa bir kaşık suda boğacak. Canı çok yanmış. Gözü para, tazminat falan görmüyor. Size dediği şey, ben parasında değilim ama o şoför mutlaka hapislerde çürümeli. O bir katil, bu yanına kalması diyor.

İşte bu acılı babaya, tabi beyefendi, canına okuruz, hapislerde süründürürüz siz merak etmeyin dersiniz o işi muhtemelen alırsınız. Bunun yerine, elbette elimizden geleni yaparız. Savcılık dava açacaktır biz de müşteki ve müdahil oluruz gibisinden daha gerçeğe yakın ama tam da gerçek olmayan bir cevap verirseniz iş riske girer.

Garanti iş kaçsın istiyorsanız diyeceğiniz şudur ki bu ceza davasından bir şey çıkmaz. Mal canın yongasıdır. Tazminata odaklanın. Bu şoför, muhtemelen bir gün bile hapse girmez. Hadi girdi diyelim öyle yıllarca hapislerde falan yatmaz. Olayın kaza boyutunu aşan bazı özellikleri olursa o zaman bir miktar ama tatmin etmez.

VIII.9- CEZA KANUNLARI SUÇLULARI KORUMAK

İÇİNDİR!

Enteresan değil mi? Aslında demek istediğim şu ki ceza kanunlarının doğu sebebi ve amacı, bir yandan da suçluyu, mağdurun öfkesinden korumaktır. Her kes kendi acısını çok önemser. İnsanın doğası budur. Birine yapılan bir haksızlık sizi o kadar etkilemezken o kişi ya da o kişinin çok yakını olan bir kişi çok etkilenir. Mesela evine girmiş hırsızın neredeyse asılmasını ister. Trafik kazasında yakınıni kaybetmiş biri , sizin etkilendiğinizden çok daha fazla etkilenir ve hapislerde çürüsün der. Dolandırıcı için de sallandırmak lazım bunları der, tecavüzcü için de. Yani iş mağdurun adaletine kalırsa dünyada suçlar arasında fark kalmaz ve adaletten bahsetmek de mümkün olmaz. Bu nedenle ceza yargılamasının, ceza kanunlarının bir amacı da suçluya verilecek cezada hassas bir ayar yapmaktır.

VIII.10- ÜLKEDE ADALET YOKMUŞ

Niye yokmuş çünkü gazeteciler tutuklanıyormuş. Vatandaşın derdini dillendiren, kamuoyu oluşturan gördünüz mü hiç... Bakın bir kaç örnek vereyim de ülkede adalet nasıl varmış nasıl yokmuş görün :

- İki kardeş hatta ikiz kardeşler için aynı işyerine ayrı ayrı dava açıyorsun aynı adliyedeki bir mahkeme başka karar veriyor diğeri başka.
- Bugün üç kuruşa oturan bir kiracıya gerçekçi biri zam yapamıyorsun. En fazla o da beş senelik kiracıysa dava açabiliyorsun. Bu davanın ilk duruşma günü yaklaşık 9 ay sonraya veriliyor. Böyle belki 10 duruşma oluyor. Dava ilk mahkemede 5 sene istinafta 2 sene Yargıtay'da 3 sene beklese al sana adalet. Bir de karar bozulursa geri gönderilirse belki 10 sene belki daha fazla. Belirlenen kira ise zaten kuşa dönüyor. Tahliye etmek istesen yine yıllarca sürüyor. E şimdi bu kiracı ne diyor? Hak var, hukuk var, mahkeme var, devlet var, adalet var diyor.
- Açacağı en basit dava bile itirazı, temyizi vs. 4-5 sene sürüyor. Yukarıda anlattıklarım tüm davalar için geçerli.
- Bir boşanma davası açıyorsun. Bir mahkeme 3 ayda bir duruşma yapıyor ve 4 tanıktan fazla dinlemem diyor. Yan kapıdaki mahkeme ise 9 ayda bir gün veriyor ve ne kadar tanık bildirilmişse (üstelik hepsi de davayı sonuçlandırmaya yetecek aynı ifadeleri veriyor hatta iki tarafın tanıkları da bir tarafı istikrarlı bir şekilde haklı diğer tarafı haksız gösteriyor ama hakim ısrarla mesela davalının 10 tanığını dinlemekte ısrar ediyor.) 9 ayda bir duruşma yaptığı için her duruşmada da (eğer tanık gelmişse, hâkim izinli değilse yani her şey yolundaysa) 2 tanık dinliyor. Sadece davalının tanıkları en iyi ihtimal ile 45 ayda dinleniyor. Neredeyse 4 yıl sadece bir tarafın tanıklarını dinliyor. Eşi mahkemede sürünsün isteyen tarafa güzel bir adalet mi ? Şüphesiz.

Birçok örnek verebiliriz ama kötülerini cesaretlendirmek gibi olmasın.

VIII.11- DAVALAR NEDEN UZUYOR

Hep söylerim; yargı hizmeti pahalı ve zahmetli bir hizmettir. Binası, memuru, başka birimlerin de tesisi (emniyet teşkilatı, cezaevleri vs.) , say say bitmez. Davalarda alınan harçlarla falan olacak iş de değildir. Tabi devletin görevidir ve bütçesi vardır. Bu arada adalet, dünyanın her yerinde uzun süren bir iştir. Bu gerçeklerin altını çizdikten sonra kanımca davaların uzamasına sebep olan en önemli sebeplerden ikisini biraz açıklayayım.

2. YASAL FAİZ

Bunlardan birisi kanımca yasal faizi denilen faizin yıllık % 9' dur. Bu şu demektir ki borçlu isen borcunu ödeme, dava da açsalar ödeme, bırak uzasın. Bu yine şu demektir ki borçlu ve davalıysan dava süresince her şeye itiraz et. Davayı bir şekilde uzatabildiğin kadar uzat. Bu enflasyonist ortamda yasal faizin bir banka faizine endekslenmemesi, % 9 gibi çok düşük bir oranda olması vatandaşa, alacaklıya bir zulümdür. Faizler normal olsa bu davalar bu kadar uzamayacak ve iş yükü büyümeyecek vatandaş da gerçek bir adalet hizmetine biraz olsun bu yönü ile kavuşmuş olacaktır. Ben maalesef bu konuda ciddi bir şikâyete, protestoya rastlamadım.

2. KAZANILMIŞ HAK

Bir diğer sebep de biraz tekniktir ama Yargıtay' ın “ kazanılmış hak “ teorisi. Bu teori bir kanuna dayanmaz. Ben uydurma diyorum ama Yargıtay' ın olunca ona içtihat deniyor. Yerleşik içtihat. Karışık ama kısaca şöyle: Siz bir davada bilirkişi raporunu uygun gördünüz itiraz etmediniz. Temyiz de etmediniz. Karşı taraf genelde davayı uzatmak için itiraz etti. Örneğin asgari ücretli müvekkiliniz için asgari ücretten tazminat hesaplandı ve doğal olarak buna ücret bakımından yapılabilecek bir itiraz da yoktur. Davalı ise davayı herhangi bir sebepten temyiz etti ve bu da yıllar sürdü. Yıllar süren istinaf ya da temyiz aşamalarında mahkeme kararı bir sebepten bozdu diyelim. Örneğin maluliyet raporunu veren heyette bir hekimin eksik olması. Bu karar bozulunca tekrar mahkemesine geldi. Yeni bir maluliyet raporu alındı.

Bu yeni rapordaki sonuç eskisinden bir puan az çıktı diyelim. Şimdi mahkeme tekrar tazminat hesabı yapacak. İşte bu hesabı yaparken ta ilk hesap yapılırken baz alınan asgari ücrete göre hesabı yapacaksın çünkü artık davalı borçlunun kazanılmış hakkı var çünkü davacı itiraz etmemişti, temyiz de etmedi diyor.

Burada davalının korunamaya değer bir menfaati yoktur. Yargıtay' ın sağlamak istediği şu: Sen kararı temyiz edersen, davacı etmezse korkma sırf sen temyiz ettin diye aleyhine bir durum doğmayacak rahat rahat temyiz et. Oysa o kadar da rahat olmasa, ciddi sebepleri varsa temyiz etse daha iyi değil mi? Bir yandan temyiz edene sen rahat ol deniyor bir yandan da temyiz etmeyenin parasının erimesine sebebiyet veriliyor. Yıllar geçtikten sonra

son hesap yapılırken ki yeni asgari ücret ile hesap yapılmamasının bir mantığı ve adaleti yok.

Zaten adı “ asgari ücret “ yani başka bir ücrete göre hesapla demiyoruz. Sadece eski değil yeni asgari ücrete göre hesapla ki adaletsizlik olmasın diyoruz.

Üstelik borçlunun kazancı da bu yıllar için de artıyor. Borçlu bir sigorta şirketi ise o da poliçeleri zamlı satıyor mesela. Ne olur borçlarını da güncel verilere göre ödese.

Borçlunun temyiz etmesinde sağlamak istenilen rahatlık, korkmaması vs. çok romantik ve haksız bir düşünce. Bu rahatlığı vermek için alacaklısının parasının pul olmasına sebep oluyor Yargıtay.

Enflasyonun bu kadar yüksek olduğu bir ülkede, kanunun da vermediği bir konforu alacaklılara (ki bunlar genelde zengindir, patrondur) sağlamak ne haktır ne hukuktur ne de adalettir. Yargıtay, ben temyiz edeyim de bir şey tutturamasam bile hiç olmazsa borcum enflasyon karşısında % 50 - 70 küçülür rahatlığını alacaklılara vermekten artık vazgeçmeli.

3. İSTİNAF

Yargıtay önüne bir tampon gibi getirilen istinaf mahkemeleri kaldırılıp buraya ayrılan kaynaklar Yargıtay’ a aktarılmalıdır. Hem yargı süresi uzuyor hem de çelişkili kararlar doğuruyor.